O'ZBEKISTON RESPUBLIKA...

Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan ☼ 2001 yil 2 noyabr ☼ juma ☼ № 43 (330) ☼ sotuvda erkin narxda

• Ишончим комилки, иймони бутун, иродаси бақувват, буюк аждодларимиз руҳидан куч ва мадад олиб яшайдиган халқимиз террорчи гуруҳларга қарши дунёдаги барча соф ниятли кучлар билан бирлашиб, ўзининг азму шижоати ва қатъиятини намоён этиб, терроризм деган жирканч иллатни дунё халқлари ҳаётидан ўчириб ташлаш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

Ислом КАРИМОВ.

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 31 октябрь куни Оқсаройда Европа Иттифоқи (ЕИ) Вазирлар Кенгашининг амалдаги раиси, Бельгия Бош вазирининг ўринбосари ва ташқи ишлар вазири Луи Мишелни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, бу ташриф Ўзбекистоннинг Европа Иттифоқи билан муносабатларини янада ривожлантириш йўлида муҳим қадам эканлигини таъкидлади.

Маълумки, 19 октябрь куни Европа Иттифоқига аъзо мамлакатлар раҳбарлари баёнот қабул қилиб, Ўзбекистон ва умуман Марказий Осиё мамлакатлари билан ҳамкорликка устуворлик мақоми беришга қарор қилганини билдирган эди. Ислом Каримов бу қарорни минтақа давлатларини, аввало, сиёсий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, деб билишини таъкидлади ва ЕИ раҳбарларига миннатдорлик билдирди.

Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашувида ЕИ билан ҳамкорлик алоҳида ўрин тутади. Иттифоқ ТАСИС дастури доирасида Ўзбекистонга техникавий ёрдам кўрсатиб келмоқда. Шунингдек, мамлакатимиз равнақи учун ЕИ давлатларининг сиёсий, иқтисодий салоҳияти, технология ва сармоя киритиш борасидаги имкониятлари ғоят муҳим. 1999 йилнинг 1 июлида Ўзбекистон билан ЕИ ўртасида Шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимнинг ратификация жараёни ниҳоясига етди ва шу кундан эътиборан ҳужжат кучга кирди. У сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий, ижтимоий, маданий-маърифий алоқалар ривожи учун катта имкониятлар эшигини очиб берди.

Европа Иттифоқи билан ҳамкорлик халқаро муаммоларга муносабатлар муштараклиги туфайли ҳам ривожланмоқда. ЕИ Афғонистонда амалга оширилаётган аксилтеррор операцияни қўллаб-қувватлайди, минтақада гиёҳванд моддалар оқимига чек қўйиш мақсадида «ЕИ–Ўзбекистон: наркотикларга қарши кураш борасида саъй-ҳаракатлар дастури»ни қабул қилган. Шунингдек, Иттифоқ аъзолари Марказий Осиёдаги барқарорликни Ғарбий Европа хавфсизлигининг муҳим омили, деб билади. Наркобизнес, халқаро террорчилик, диний экстремизм, қурол-яроғ контрабандаси ва ноқонуний муҳожирлик каби муаммоларнинг олдини олишда минтақа мамлакатларига ёрдам кўрсатиш бўйича муайян чора-тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Айни пайтда қурғоқчилик асоратларини бартараф этиш ва Оролбўйида сув тақчиллиги муаммоси таъсирини енгиллаштириш борасидаги ҳамкорлик кўлами кенгайган. Бунда асосан сув тозалаш қурилмалари, насослар харид қилиш, сув етиб бориши қийин бўлган ерларни оби ҳаёт билан таъминлаш ишларига катта эътибор қаратилмоқда.

Оқсаройдаги учрашувда Ўзбекистон билан ЕИ ўртасидаги ана шундай ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтиришга боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИДА УЧРАШУВ

Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комилов Европа Иттифоқи (ЕИ) Вазирлар Кенгашининг амалдаги раиси, Бельгия Бош вазирининг ўринбосари ва ташқи ишлар вазири Л. Мишел бошчилигидаги делегация аъзолари билан учрашди.

Учрашувда Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасидаги алоқалар тобора ривожланиб бораётгани алоҳида таъкидланди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон билан ЕИ ҳамда Бельгия ўртасидаги ҳамкорлик масалалари, шунингдек, Афғонистондаги аксилтеррор операцияси жараёни ва минтақадаги вазият юзасидан атрофлича фикр алмашилди.

ЕИ делегацияси аъзолари шу куни Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида ҳам бўлди.

(ЎзА).

Мана қарийб ўн бир йилки мустақиллик шарофатидан баҳрамандмиз. Президентимиз ва ҳукуматимиз олиб бораётган доно сиёсат туфайли барча ерда тинчлик, осойишталик ҳукмрон. Халқимиз бунёдкорлик йўлидан дадил одимламоқда. Натижада барча ерда ўсиш, тараққиёт, фаровонлик зоҳир бўлаётир.

Самарқанддаги «Нафис» акциядорлик жамиятида ҳам истеъмол бозорини сифатли чинни буюмлар билан тўлдириш, хориждаги нозиктаъб харидорларга ёқадиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор бериляпти. Шу туфайли ҳам корхонада ишчи-хизматчиларнинг даромадлари кўпайиб, дастурхонларига файз кирмоқда. Улар тинч осмон остида ҳалол меҳнат қилиб, тобора яхши яшамоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (ўнгдан чапга) 1. Корхона безаш цехи устаси Неъмат Тошев ва ишчи Мавлуда Шукуруллаева. 2. Тажриба цехи бош рассоми Махтаб Турдиева. 3. Тайёр маҳсулотлар буюртмачиларга жўнатилаётир.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

Термиз шаҳрининг 2500 йиллигига

ТАРИХ ТИЛГА КИРГАНДА

Мустақилликни энг улуғ неъмат эканлигини бугунги кунларимиз кўрсатиб турибди. Мамлакатимиз қисқа муддатда дунё ҳамжамиятида ўз ўрнига, обрў-эътиборга сазовор бўлди.

Юртимизнинг иқтисодий салоҳияти ҳам тобора юксалмоқда. Шаҳар, қишлоқларимиз гўзаллашиб, ўзгача манзара кашф этаётир.

Масалан, Термиз шаҳрини олайлик. Унинг илгариги кечмишига бир назар ташлайдиган бўлсак... қисқа фурсатдаги эртакмисол ўзгаришларни кўриб ғурурларга кўмиласан, киши. Қўли гул сурхондарёлик қурувчиларнинг ҳиммати билан биргина икки йил ичида шаҳарда улкан ва салобатли маъмурий ҳамда санъат кошоналари қад ростлади. Терминг 2500 йиллиги шарофати билан янги темир йўл бекати, Амфитеатр, Қариялар чойхонаси каби ўнлаб бинолар бугун Термиз шаҳарини Ўзбекистоннинг жанубидаги машъал дарвозаси эканлигини бутун дунёю заминига кўз-кўз қилмоқда. Жаҳоннинг анъанавий ва замонавий архитектура ютуқларини ўзида мужассамлаштирган бу биноларни кўрган нафақат ўз халқимиз, ҳаттоки, юртимизга ташриф буюрган ҳар бир чет эллик меҳмонларимиз қойил қолмоқдалар.

Шаҳар қурилишига ҳусн бағишлаётган яна бир кўркам бино – Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган Тарихий-Археологик музей бўлиб у шу кунларда ишга туширилиши арафасида. Бу муҳташам ва кўркам бинонинг қурилишига вилоятнинг 20 дан ортиқ қурилиш ташкилотлари сафарбар этилган. Мазкур музейда Ўрта Осиёнинг тарихий-археологик топилмалари ўрин олади. Музей қурилишига асос солиниши тарихий бойликларимиз, буюк қадриятларимизни гуллаб-яшнаган даврини тарғиб этиш, чет мамлакатлар сайёҳларининг ўлкамиз маданияти билан таништиришдан иборат.

Замин ва замон бизни дунёга танитмоқда. Тарихимизга назар ташлайдиган бўлсак, Туркистон ўлкасининг жанубий ҳудудини жаҳон цивилизациясига қўшган алоҳида ўрни бор. Зотан инсониятнинг уйғониш онлари ҳам илк бор Шарқ мамлакатларидан бошланганини биламиз.

Сурхондарёнинг Холчиён қишлоғидан топилган афсонавий шахслар ва сипоҳларнинг бош чаноқлари, ёки мўмиёланган сардорнинг танаси ҳамда шунга ўхшаш тарихий ёдгорликлар фикримизни исботлаб турибди.

Тарих ортга қайтмайди. У ўзининг янги-янги қарашлари, туғилиши, улғайиши билан ўз саҳифаларини янгилаб бораверади. Инсоният эса ушбу онларнинг бевосита иштирокчисига айланиб қолаверади.

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ТЕРРОРИЗМ – БАШАРИЯТ ДУШМАНИ

Жаҳолатга қарши кураш — адолатли кураш

...«Термиз – Тошкент» поезди пишқириб боряпти. Туркманистон кенгликлари ортда қолди. Кўз ўнгимизда гўзал Сурхон манзаралари. Жўшқин Аму тўлқинлари қуёш нурида мавжланади. Жайҳун соҳилларида ястаниб ётган қамишзор ел оғушида аста чайқалиб, худди таъзим қилаётгандай.

Жануб чегара «застава»ларига боқамиз. Атроф жим-жит. Ит етаклаган аскар йигит елкасига автоматини осганча атрофга зийрак нигоҳ ташлайди.

Поездда Болдирдан Термиз оралиғигача бўлган масофа икки соатдан кўпроқ вақтни олади. Темир йўл ёқалаб давлатимизнинг қўшни Афғонистон билан ажратиб турувчи тиканли сим торлари кўзга яққол ташланиб туради. Бу ерларда азалдан чегарачи аскар йигитлардан бошқа зот кўринмайди. Демак, сарҳадларимизда, чегараларимизда осудалик, тинчлик. Гарчи Амударёнинг нариги тарафида бесаранжом кунлар кечаётган бўлса-да, бериги тарафида эса одамлар кузги ҳосилни йиғиштириш, ҳосилдан бўшаган ерларни шудгорлаш билан бандлар.

– Биз чегара яқинида яшаймиз ва меҳнат қиламиз, – дейди ҳамроҳимиз – Музработ туманидаги «Бешқўрғон» ширкат хўжалиги раиси Рамазон Холмирзаев. – Тинчлик эса бизга сув, ҳаво каби зарур ва азиздир. Биз ҳеч қачон саросимага тушмаймиз. Чунки, ҳув ана, кўриб турганингиздек, сарҳадларимизни Ватаннинг садоқатли ва жасур ўғлонлари туну кун муҳофаза қилиб туришибди. Бизнинг қудратли армиямиз, матноатли халқимиз, жасур Президентимиз бор...

Поезд ҳамон шитоб билан «тарақ-туруқ» деганча илгари одимлайди. Мен эса деразадан чексиз сарҳадларга кўз ташлайман. Хаёлан яна ўша жирканч терроризмни қоралайман.

Ҳа, халқаро терроризм асримиз вабосига айланиб қолди. Демак, у башарият душманига, тинчлик-тотувлик, осойишталик, бунёдкорлик, тараққиёт душманига айланди. Унга қарши бутун жаҳон соғлом кучлари қарши курашмоғи айни ҳақиқат бўлиб қолди.

Ўзбекларда «Етти ўлчаб бир кес» деган мақол бор. Мухтарам Президентимиз бир неча йиллар аввал халқаро нуфузли минбарлардан туриб бутун жаҳон афгор оммасини бундай балои қазонинг олдини олишга даъват этиб, етти ўлчаб бир кесган ҳолда ўз муносабатини билдирган эди. Ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузурида Халқаро террорчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашувчи марказ тузиш таклифи билан чиққан эди. У ўз асарида «Огоҳ бўлинг!» одамлар дея бонг урган эди. Афсуски, ўша пайтда кўпгина сиёсатдонлар бундай хавфни сеза билмадилар. Мана пешона деворга тақ этиб тегдиямки, ҳамма ғимиллаб қолди...

Президентимиз ҳақ бўлиб чиқди. Халқаро террорчилар бугунги кунда жаҳоннинг турли минтақаларида ўз кирдикорларини кўрсатмоқдалар, тинч яшаётган минглаб одамларнинг Худо берган умрига зомин бўлмоқдалар. Терроризм масофа билмайди, у ҳеч қандай миллий чегарани ҳам билмайди, унинг на дини, на миллати бор. Унинг касби вайронагарчилик, қирғин, одамларни хавф-хатар билан ушлаш, куч билан ҳокимиятни қўлга киритиш...

Шунинг учун ҳам терроризм – башарият душмани...

Халқаро терроризм иллати бутун дунёга таҳдид солиб турган бир пайтда АҚШнинг терроризмни таг-томири билан йўқ қилиш борасида бошлаган амалий ҳаракатлари бутун жаҳон аҳлининг диққат марказида турибди. Бу ҳаракатни бутун тараққийпарвар кучлар қўллаб-қувватламоқдалар. Президентимиз эса ўз Баёнотида ва Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири саволларига берган жавобларида ўзбек халқининг муҳим принципиал қарашлари ва Ўзбекистон давлатининг муносабатини тўла-тўкис баён қилиб бердилар. Бу ҳужжатлар халқимиз томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланиб келинмоқда.

Халқаро терроризм намоёндаларининг ғаразли мақсади халқаро муносабатларни чигаллаштириш, уруш чиқариш учун иғво қилиш, у ёки бу мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштиришга қаратилган. Шунинг учун ҳам тобора чуқур илдиз отиб бораётган халқаро терроризм ҳатто иқтисодий, ҳарбий жиҳатдан катта мавқега эга бўлган АҚШга ҳам қонли панжасини суқди. 11 сентябрь «қора сешанба»дан кўзи очилган Америка давлати терроризм марказига ва полигонига айланган, қолаверса террорчиларни маблағ, қурол-аслаҳа билан таъминлаб турган ва дунёда биринчи рақамли жиноятчи деб аталган Усома бин Лодинни ўз паноҳига олган манфур тўдага қарши ҳарбий ҳаракат бошлади ва бугун у давом этмоқда. Президентимиз Баёнотида айтилганидек, бу зарбалар афғон халқига эмас, балки террорчиларга қаратилгандир. Буни АҚШ давлати ва бошқа давлатларнинг афғон халқига инсонпарварлик ёрдами бераётгани буни тасдиқлаб турибди.

Маълумки, Афғонистон наркобизнес марказига айланиб қолган эди. Бу ерда героин ишлаб чиқараётган 20 га яқин корхона фаолият кўрсатган. Уларнинг йиллик айланма маблағи 500 миллиард долларни ташкил этган. Бу пуллар қаерга сарфланган? Асосан бу маблағ жангариларни тайёрлаш, уларни қурол-аслаҳа билан таъминлашга қаратилган.

Мен бугун бир нарсани, Ўзбекистоннинг оддий бир фуқароси сифатида фахр билан айта оламан. Бир неча йил муқаддам Президентимизнинг бундай ёвуз хавф-хатарга қарши кураш даъватига бугунги кунда 100 дан ортиқ давлат қўшилди, улар айни пайтда Американинг амалий ҳаракатларини қўллаб-қувватлашмоқда.

Ҳа, терроризмга қарши кураш башарият вазифаси. Қувончлиси шундаки, БМТ Хавфсизлик кенгаши жаҳон ҳамжамиятини «Аль-Қоида»-ташкилотига алоқадор шахс ва тузилмаларнинг банкларидаги ҳисоб рақамларини «музлатиб» қўйишга чақирди. Маълумотларга кўра, улар ўн битта террорчи гуруҳ, ўн уч нафар шахс ва учта компаниядан иборат...

Япония ҳукумати мамлакатдаги барча тадқиқот муассасаларида ялпи текширув бошлади. Бунга биологик қурол воситасида террорчиликни амалга ошириш хавфи туғилгани сабаб бўлди...

Австралия мусулмонлари Усома бин Лодиннинг АҚШ ва унинг иттифоқчиларига қарши кураш очиш ҳақидаги чақириқларига қўшилмаслигини маълум қилди. Австралиянинг Виктория штати ислом кенгаши президенти Яссер Солиманнинг таъкидлашича, 120 минглик Австралия мусулмонлари Афғонистондаги қуролли ҳаракатни исломга қарши ҳаракат деб ҳисобламайди...

Куни кеча Япония парламентининг юқори палатасида мамлакат ҳарбийларининг Афғонистонда олиб бораётган аксилтеррор амалиётларига қатнашиш имкониятини берадиган қонунни якдиллик билан қабул қилган.Мамлакат Бош вазири Д. Коидзуми ушбу ҳужжатни юқори баҳолаб, бу Япониянинг халқаро террорчи Усома бин Лодинга бўлган аниқ позициясини кўрсатади, дея таъкидлади.

Рейтер ахборот агентлиги хабарига кўра, айни кунларда Италияда «Аль-Қоида» ташкилоти ҳисоб рақамлари изланмоқда. Мамлакат молия вазири Жулило Тремонтининг билдиришича, Италия бўйлаб кенг кўламда бошланган айни вазифа 600 нафар кишига, яъни солиқ, аудитор ва полиция ходимларига юклатилган...

Би-би-си хабарларига қараганда, АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг сўнгги кунлардаги зарбалар нишони халқаро террорчи Усома бин Лодиннинг ер остидаги истеҳкомларига қаратилган. Куни кеча Пентагон расмийлари олиб борилган ушбу амалиётлар натижасида «Аль-Қоида» ташкилоти ва толибларнинг юқори мавкедаги мулозимлари ҳалок бўлганлиги эҳтимоли борлигини маълум қилди. Ҳарбий амалиётлар эса давом этмоқда.

«Интерфакс» агентлигининг хабар беришича, АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари кечаги амалиётларда «Толибон» ҳаракати ва халқаро террорчи бин Лодин бошчилигидаги «Аль-Қоида» ташкилотининг ер остида жойлашган истеҳкомларини бомбардимон қилган. Пентагон вакили В. Кларк ушбу амалиётларда 95 та ҳарбий самолёт иштирок этганлигини баён қилди. Маълум бўлишича, куни кеча Бағрам туманидаги террор ўчоқларига қарата шу вақтгача ишлатилмаган энг оғир бомба ташланган... ва ҳоказо.

Бу фактлар албатта халқаро терроризмга қарши халқаро ҳамжамиятнинг – башариятнинг курашаётганини кўрсатади. Бу қувонарли, албатта.

Энг аввало Афғонистонда тинчлик ўрнатишдан кимлар манфаатдор? Бу саволга соддароқ қилиб айтганда, аввало қўшни мамлакатлар деб жавоб бериш мумкин эди. Энди-чи? Халқаро вазият ўзгарди. Америка ҳам, Хитой ҳам, Россия ҳам... ҳамма ҳаммаси манфаатдор. Чунки халқаро терроризм ҳудуд танлаб ўтирмайди. У ҳамма учун бирдек хавфли. Башарият душмани.

Шу ўринда яна бир нарсани эслатиб ўтмоқ жоиздир. Халқаро терроризмни ва унинг раҳнамоларини тиш-тирноғи билан ҳимоя қилаётган толиблар жаҳон ҳамжамиятига АҚШдан-да олдин ҳуруж бошлаб юборган эдилар. Масалан, улар Афғонистондаги будда ҳайкалларини вайрон қилиб, ўзига хос «тажриба» ўтказгандилар. Қарашсаки, дунё ҳамжамияти норозилик билдириш, илтимоснома ва сўровлардан нарига ўтмади. Бу толибларни яна ҳам кутиртирди. Бу ёғи барчага аён бўлди. Оқибати уруш... Зўр зўрнинг муштумини кўрмагунча жим бўлмайди. Халқдан қолган нақл бу.

Кўҳна Хуросонда тинчлик, осойишталик, барқарорлик бўлишидан бизнинг мамлакатимиз ҳам, манфаатдор албатта. Ота-боболаримиз айтишган: «Қўшнинг тинч – сен тинч».

Тинчлик бўлса Марказий Осиёда барқарорлик вужудга келади. Афғонистондан наркотик моддаларининг ташишга чек қўйилади. Биз эса Афғонистон, Поқистон, Ҳиндистон орқали Ҳинд океанига, Эрон, Форс кўрфази мамлакатлари орқали эса қисқа ва арзон йўлга эга бўламиз – Европага чиқамиз. Қўшничилик, савдо-сотиқ ривожланади. Бунга нима етсин.

Ҳозир эса Афғонистонда террорчиларга қарши ҳарбий ҳаракатлар кетмоқда. Бомбалар ташланмоқда.

Ҳали шундай кунлар келади: Афғон элида тинчлик ҳукмронлик қилади. Башарият ҳар нарсага қодир.

Зеро, буюк аллома Цицерон айтганидек, «Биз билан биргалашиб ҳеч ким қувонмаса, бахтимиз ҳам нақадар ўз жозибасини йўқотган бўлади. Биз учун бундан ортиқроқ қайғурувчи дўстимиз бўлмаганидек, кулфатларга чидашимиз ҳам қанчалар оғир бўлади».

Ҳа, лекин бизнинг дўстларимиз кўп. Бутун жаҳон ҳамжамияти – башарият АҚШ билан бирга терроризмга қарши курашмоқда.

Жаҳолатга қарши адолатли кураш ҳамиша енгиб чиқади.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

КОКИЛДОР ОТА ХОНАҚОҲИ

Термиздаги Кокилдор ота хонақоҳи қачон ва ким томонидан қурилгани тўғрисида турлича қарашлар мавжуд. Бизнингча, бу қарашларнинг қайси бири тўғрилиги эмас, балки асрлар силсиласидан эсономон ўтиб, шу кунгача етиб келган ва бутун маҳобати билан аждодларимиз ақл-заковатини ўзида мужассам этган ушбу обиданинг тарихий аҳамияти муҳимроқдир.

Хонақоҳ каттакон марказий хона, ҳар биридан яна иккита хонага кириладиган қўш даҳлиздан иборат. Унинг пешайвонидаги бешқиррали токчаларнинг қуббасимон гумбазлари ва турли ганч нақшлар билан безатилган пештоқлари, баланд шифтидаги юлдузли тасвирлар ақлни лол қолдиради. Аҳмад Устурлобий ас-Соғоний ат-Термизийнинг «Илми ал-Нужум» асарида келтирилган маълумотларга кўра, Устурлобий Қирқ қиз саройининг маликаси Рухайдан Давроннинг ақл-заковатига қойил қолиб, ўзининг энг етук шогирди, таниқли мунажжим Ҳамзаи Ҳофиз-Кокуллик лақабли Сомон Ашурни унинг хизматига юборади. «Илми ал-Нужум»да таъкидланишича, олим саройдаги қирқ қизга дунёвий илмлардан сабоқ беради ва тез орада устозининг ишончини қозонади.

Тарихда ўтган ровийларнинг ривоятлари аксарият ҳолларда маълум тарихий фактларга асосланганини тўғрисида китобларда кўп ёзилган. Шу боис, қирқ қиз ривояти ва Кокилдор ота обидаси ўртасида ҳам бир-бирига боғлиқ жиҳатлар бўлса ажаб эмас.

Шу кунларда бу обида янада чирой очмоқда.

«Обуна—2002»

«АДОЛАТ» СИЗГА ҲАМРОҲ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ...

Тезда алоқа бўлимига югуринг. Обуна мавсуми охирлаб қолди...

«Адолат» Сизга ишончли ҳамкор бўлиб қолади.

Нашр кўрсткичи – 100.

Фарғона водийсида қачон ғалла етиштирила бошлаган, биласизми! Археологларнинг берган маълумотларига кўра бу жаннатмакон водийда милоддан аввалги икки минг йилликнинг ўрталарида ғалла экинлари парвариш қилинган. Қаранг-а, неча асрлар мобайнида шуғулланиб келинган ғаллачилик собиқ Иттифоқ даврида Ўзбекистонда сал бўлмаса унутилаёзди. Фақат лалми ерларга пахта экишнинг иложи бўлмагани сабабли буғдой экиларди. Ҳосилдорлик ҳам шунга яраша жуда паст бўларди.

ҚУВА ДОНИ

Ислоҳот ва самара

Мана, мустақиллик шарофати билан энди Ўзбекистон деб аталмиш Ватанимиз заминида ўзбек ғаллакори етиштирган буғдой хирмонлари барокатли бўлди. Муҳтарам Президентимизнинг узоқни кўра билиб юритган сиёсати ширин мевасини берди. Ғалла мустақиллиги йўлида тарихий қадам қўйилди. Аҳолини дон маҳсулотларига бўлган талабэҳтиёжи мамлакатимизнинг ўзида етиштирилган ҳосил ҳисобига қондирилаётир.

Ўзбек деҳқони ғаллазорларига ҳизир оралади. Ютуқларимиздан дўстлар қалби фахрга тўлди, душманлар куйиб «кул» бўлди. Ҳосилдорлик шу йилларга келиб икки, ҳатто уч баравар ортди. Она-заминимиз берган ризқу-рўзимиз – донимиз мазаси ҳам бошқаларникидан ширин. Тўйимли. Хирмонлар донга, дастурхонлар неъматлар шохи нонга тўлиб тошди. Иймон келтирамиз, Оллоҳга шукроналар айтамиз: нонимиз бутун, осмонимиз мусаффо, юртимиз тинч.

Фарғона вилоятида ҳам ғаллачилик йил сайин ривожланиб бораётгани қувончли. Тармоқни янада юксалтириш мақсадида илмий ва амалий ишлар бажарилди. Шунга яраша фарғоналиклар ғалла майдонларидан кўпроқ ҳосил олишаётир. Деҳқончилик маданияти юксалтирилаётир. Уруғчиликни ривожлантиришга энг долзарб масала деб эътибор билан муносабатда бўлинаётир.

Энг қувончлиси, вилоятда етиштирилган ғаллани қайта ишлаш корхоналари мўътадил ишлаб турибди. «Фарғонадонмаҳсулотлари» ҳиссадорлик жамияти тизимидаги корхоналарда ғалла сифатли қайта ишланиб халқ истеъмоли товарлари тайёрланаётир.

Тармоқдаги ютуқлар хусусида мақола тайёрлаш нияти билан уюшма раиси Маннонқул Тўрақулов ҳузурида бўлдик. У фикрларини мулоҳаза ва камтаринлик билан баён этишга одатланган раҳбар экан. «Минг марта эшитгандан кўра бир марта кўрган афзал», деб бизга «Қувадонмаҳсулотлари» акциядорлик жамияти фаолияти билан танишиш таклифини билдирди.

Бизга «Қувадонмаҳсулотлари» акциядорлик жамияти раиси Абдували Исмоилов самимий пешвоз чиқди. Унинг ҳаракатларида шижоат, қатъиятлик ва ишбилармонликни сездик. Суҳбатимиз акционерлик жамиятининг иқтисодий истиқболлари хусусида бошланди.

– Корхонада асосий вазифа иқтисодий ислоҳотларни жадаллик билан амалга ошириш, – дейди у. – Ўтган йилнинг тўққиз ойида 2 миллиард 222 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган эдик. Бу йилнинг тўққиз ойида эса бу кўрсаткич 2 миллиард 855 миллион сўмни ташкил этди. Маҳсулот ишлаб чиқариш 128 фоизга ўсди. Маҳсулот ишлаб чиқариб сотишдан ўтган йили тўққиз ойда 231 миллион сўм фойда олинган бўлса, жорий йилнинг шу даврида 392 миллион сўм фойда олинди. Демак, даромад бир юз етмиш фоизга ортди.

Туман жамоа ва деҳқон-фермер хўжаликларида етиштирилаётган ғалла миқдори йил сайин ортиб бораётир. Шу боисдан ҳам пешона тери эвазига бунёд этилган ғаллани сифатига путур етказмаган ҳолда сақлаш долзарб вазифа. Бу ғаллакорлар меҳнатини қадрлаш ва юрт бойлигини авайлаб-асраш дегани. Корхонада қабул қилиб олинган донни мавсумда ёғингарчиликлардан асраш ва сифатли сақлашни таъминлаш учун олти юз метр квадрат майдонда метал конструкцияли айвон қуриб битказилди.

Суҳбатдошимиз Абдували Исмоилов бу йил туман хўжаликларини уруғлик буғдой билан таъминлаш мақсадида бир кеча-кундузда 50 тонна уруғлик буғдойни тайёрлаб берувчи цех қурилганини фахр билан алоҳида таъкидлади. Аввалги йиллари қўшни вилоятлардан уруғлик дон келтирилар эди. Қанча транспорт ҳаражатлари ортиқча сарфланарди. Оворагарчиликларни айтмайсизми? Энди эса, бундай масъулиятли вазифани корхона раҳбари ўз зиммасига олиб, уруғлик цехи қуриш ташаббуси билан чиқди. Насиб бўлса, бу цех мавсум учун 1700 тонна сара дон уруғлиги тайёрлаш имконини беради. Бозор иқтисодиёти шароитида четдан уруғлик ташиб келтириш муаммоси барҳам топади.

Шу кунларда нафақат Фарғона водийси, балки Ўзбекистонимизнинг турли бурчакларидаги бозор ва савдо дўконларида «Қувадонмаҳсулотлари» акционерлик жамиятида ишлаб чиқарилган турли хилдаги макарон маҳсулотларини харидорлар суйиб сотиб олаётганининг гувоҳи бўласиз. Дарҳақиқат, бундан ўн йил муқаддам экспорт товарлар ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмини ва турларини кўпайтириш, республика аҳолисини макаронга бўлган талабини қондириш, чет эл технологиясини жорий этиш мақсадида хайрли ишга қўл урилганди. Бир кеча-кундузда қирқ тонна макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган Италиянинг «Брайбанти» фирмаси ускуналари ўрнатилиб ишга туширилди. Бу линияда чиқарилган маҳсулотлар сифатлилиги даражаси билан чет элникидан ҳечам қолишмайди. Фикримизнинг далили шуки, корхонадан макарон маҳсулотлари олиш учун талабгорлар сони кун сайин ортиб бораётир.

Бир кеча-кундузда икки юз тонна донни қайта ишлайдиган тегирмон цехида Швецария давлатининг «Бюллер» фирмаси лицензияси билан Россияда тайёрланган ускуналардан фойдаланилаётгани ҳам айни муддао бўлаётир. Бу эса жаҳон андозаларига мос юқори сифатли ун олишга имкон бераётир. Буғдойдан олий навли макарон уни олиш 45 фоизга етказилди.

Суратда: «Қувадонмаҳсулотлари» акциядорлик жамаияти раиси Абдували Исмоилов тўй болалари даврасида.

Аҳолига етказиб берилаётган халқ истеъмоли маҳсулотлари ҳажмини кўпайтириш учун қисқа қирқимдаги макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Ундан ташқари қандолат ва булочка маҳсулотлари тайёрлайдиган кичик цех ишлаб турибди.

— Қайси жабҳада ишлаган бўлсам, ҳар доим муҳтож оилаларни ҳимоялаш, уларга ҳар томонлама ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам бериш учун имкон қидирганман, – дейди Абдували Исмоилов. – Ахир, ислоҳотлардан мақсад нима ўзи, одамлар учун яхшироқ яшаш шароитини яратиш эмасми? Айниқса, кам таъминланган, боқувчисини йўқотган, ногирон ва ожиз кимсалар аҳволидан хабардор бўлиб туриш катта савоб. Албатта, одамлар учун, азиз фарзандимиз учун қанча меҳр-оқибат, мурувват кўрсатсак оз. Сахийлик ва саховат бор жойга барака киради, одамларда бир бирларига дўстона муҳаббат пайдо бўлади. Бежизга эмас, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш муҳтарам Юртбошимизнинг энг муқаддас шиоридир. Меҳрга муҳтожлар бошини силашни Юртбошимиздан ўрганяпмиз.

Жамият раиси қўлимизга бир даста расм тутқазди. Улар орасида бир гуруҳ болалар билан тушган расми ҳам бор экан. «Бу болаларга корхонамиз оталиқ қилиб суннат тўйи ўтказиб берганди. Ўшанда тушганмиз», дейди раис.

Ҳа, ўшанда ўттиз нафар меҳрибонларини йўқотган, кам таъминланган, кўп болали оилаларнинг фарзандлари хотирада унутилмас кун бўлганди. Уларнинг ҳар бирига бир сидра уст-бош совға қилиниб, акциядорлик жамияти маблағи ҳисобидан тўй қилиб берилганди. Уларнинг ҳар бири номига банкда ҳисоб рақами очилиб, ўн минг сўмдан пул ўтказилди.

Муҳтожлар қувончи, Оллоҳга етади, уларнинг дуолари ижобат бўлади.

Узоқ йиллар шу корхонада ишлаб нафақага кузатилган олти нафар қариялар қувончини айтмайсизми? Уларга миллий тўн ва дўппи кийдирилди. Совға-саломлар улашилди. Қарилик пенсиясига тантана билан карнай-сурнай садолари остида кузатилди.

Тўкин дастурхон атрофида, куй-қўшиқлар завқига ҳамоҳанг ўйнаётган тўй болаларию, қарияларнинг қанчалик қувонганини ҳали ҳанузэслашади.

– Оддий кишилар кўзларидаги севинчу, дилдан жўшиб чиққан дуо сўзларини эшитсангиз, савоб иш завқи нақадар ёқимли эканини ҳис этасиз, – дейди суҳбатдошимиз.

Жорий йилнинг тўққиз ойини ўзидаёқ муҳтожларга 8 миллион сўмлик ёрдам берилди. 76 нафар ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимлар оромгоҳларга имтиёзли йўлланмалар олишди.

Ўтган йил якунлари бўйича акциядорларга 103,7 миллион сўм девидент пули тўланди. Ўртача ойлик иш ҳақи 19,4 минг сўмни ташкил этди. Жамиятда етти юз олтмиш нафар акциядорлар хизмат қилади. Корхонада малакали мутахассислар тайёрлашга йилдан йилга эътибор кучайиб бораётир. Ҳар йили республика ўқув даргоҳларига ўттиздан ортиқ ишчи-хизматчи малака ошириш учун юборилмоқда.

Корхонада ишчиларга яхшироқ шарт-шароит яратиш учун эътибор кучайтирилди. Ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлар,ювиниш, кийиниш хоналари қайта таъмирланди ва жиҳозланди. Йўлак ва хиёбонлар ободонлаштирилди. Мевали ва манзарали боғлар барпо этилди.

Корхона ёрдамчи хўжалигида 150 бош қорамол, 170 бош қўй-қўзилар парвариш қилинаётир. Етиштирилган сут-қатиқ ишчиларга ҳар куни бепул тарқатилади. Ошхонада эса ёрдамчи хўжаликда етиштирилган гўштдан иссиқ овқат тайёрланиб арзон нархларда ишчилар дастурхонига тортилмоқда.

Албатта, эришилаётган ютуқларга жамоанинг илғор конкуярлари муносиб ҳиссаларини қўшаётир. Тегирмон цехи ишчилари Зиёдахон Эрматова, Олмос Аминова, Баҳодир Алимов, макарон цехи ишчилари Адҳам Ашуров, Иброҳим Йўлдошев, Нўъмон Қўзибоевлар, тегирмон цехининг бош технологи Равил Булатов, макарон цехи бошлиғи ёрдамчиси Муродил Тўраев, омихта-ем цехида смена мастери Ғулом Ғиёсиддиновлар намунали меҳнатлари билан ҳурмат-эътибор қозонишган.

«Фарғонадонмаҳсулотлари» акциядорлик жамиятлари уюшмаси мутахассислари, ҳокимият вакиллари ва корхона ишчи-хизматчилари билан суҳбатлар чоғида шу нарсага амин бўлдикки, корхонага Абдували Исмоилов раҳбар бўлиб келганидан буён қисқа давр ичида жуда катта ишлар амалга оширилган. Корхона иқтисодиётида сезиларли ўзгариш содир бўлди. Айниқса, жамиятда тартиб-интизом қарор топди. Хомашё ва материаллар авайлаб-асраб ишлатиладиган бўлди. Ёқилғи ва энергия ресурсларидан тежамкорлик билан оқилона фойдаланиш қатъий талаб даражасига кўтарилди, ишчиларнинг барчасига исми шарифи ва лавозимини билдириб турадиган кўкрак нишонлари тайёрлаб берилди. Барча махсус иш кийимлари билан таъминланди.

Тегирмон цехи бошлиғи ёрдамчиси Алишер Жалиловнинг дил сўзларига қулоқ тутамиз.

– Раҳбар инсоф-диёнатли, талабчан ва қатъиятли бўлса, ишлар юришаверар экан. Жамиятимиз раисининг ишбилармонлиги ва тежамкорлиги ҳаммамизга ибрат бўлаётир. Унинг меҳрибончилиги туфайли одамларга жуда яхши шарт-шароитлар яратилди. Ойликларни вақтида оладиган бўлдик. Ҳар қандай муаммо тез фурсатларда ҳал этилаётир.

«Қувадонмаҳсулотлари» ҳиссадорлик жамияти жонкуярларининг ниятлари улуғ: «Ўзбекистонимиз бунданда гуллаб-яшнайверсин, тинчлик ва осойишталигимиз барқарор бўлаверсин. Хирмонлар пахтаю ғаллага тўлиб тошаверсин».

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

Муштарий адолат излайди

Бугун бизни билганлар, хизматимиздан баҳраманд бўлганлар таажжубдан ёқа ушлашмоқда. Яхшиликнинг охири вой эканда, дея афсус-надомат билан бош чайқашаяпти. Ахир бутун бошли чала қурилган цехни тиклаб, оёққа турғазиш учун қилган саъй-ҳаракатларимиз, сарфлаган сармояларимиздан кимлардир кўз юмиб, тан олмай турган пайтда бизларнинг дилимиз оғримай кимнинг дили оғрисин.

Самарқанд вилоятининг Ургут туманидаги «Меҳнатобод» жамоа хўжалигига қарашли Бешкапа қишлоғида жойлашган, қурилиши ўлда-жўлда ётган тамакини ферментациялаш цехига сармоямизни сарф қилдигу, охир-оқибат бошимиз ғавғодан чиқмай қолди. Мазкур иншоотни тиклаётган Самарқанд сув иншоотлари қурилиши трестининг 1-механизациялашган кўчма колоннасига цех қурилиши учун ажратилган 22 миллион сўмлик маблағ 1993 йилнинг охирларига бориб ҳеч нима бўлмай қолди. Аслида цехни барпо қилишдан кўзланган мақсад – тамаки маҳсулотларини четга сотиш орқали Самарқанд вилояти сув хўжалиги бошқармаси эҳтиёжи учун зарур бўлган қурилиш маҳсулотларини олиб келиб ишни юритишдан иборат эди.

1994 йили тамакини ферментация қилиш цехи учун маблағ ажратилмай қурилиш тақа-тақ тўхтади. Бу билан 1-МККнинг олдида янги муаммолар пайдо бўлди. Энди унинг олдида бу цех қурилиши учун давлат томонидан сарфланган ҳаражатларни қоплайдиган ва қурилишни давом эттириб, уни тугатишга қодир бўлган сармоядорни излаб топиш масаласи кўндаланг турарди. Бу ишга бизнинг «Барака» хусусий фирмамиз пешвоз чиқди. 1-МКК билан 1994 йилнинг 14 мартида шартнома тузиб, унинг кассасига 33 миллион сўм пулни тўладик. Бу маблағ 1-МКҚнинг қурилишга сарфлаган барча ҳаражатларини тўла-тўкис қоплаш билан бирга цехдаги ишларни яна давом эттиришга ҳам шарт-шароит яратди. Кўчма колонна жамоаси мазкур иншоот қурилишида 1995 йилнинг июль ойига қадар яна 250 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарди. Бу маблағнинг ҳаммасини хусусий фирмамиз молиялаштириб, қурилиш ташкилотининг ҳисобига ўтказиб берди. Ўзаро келишувга асосан цехга бошлиқ этиб маҳаллий шароитни биладиган Жўрақул Мелиевни қўйдик. Аввалига ишлар силлиқ кетаётгандек эди. Бироқ кейинчалик цех бошлиғи Жўрақул Мелиев хусусий фирмамизга қарашли мол-мулкни талон-тарож қилиш йўлига ўтди. Натижада бизга 420 минг сўмлик зарар етказиб, Жомбой туман судининг ҳукми билан уч йил озодликдан маҳрум этилди. Кейинчалик, унинг акаси Муродқул Мелиев йўлимизга тўғаноқ бўлиб ферментация цехини ишлатишимизга халақит бериб келди. Бугунги кунга келиб эса у цехни тамоман ўзиники қилиб олди. Гўёки бу иншоотни унга қарашли «Барака» кичик корхонаси қурган эмиш. Ишлар сармоядорларнинг ҳиссаси ва маблағи асосида ҳашар йўли билан ташкил этилганмиш. Цех жойлашган ер эса Мелиевларнинг шахсий томорқасига тегишли эмиш. Ана ҳангомаю-мана ҳангома. Бутун бошли қурилиш ташкилоти не-не қийинчилик билан аранг тиклаган мазкур цехни «Барака» кичик корхонаси қандай қилиб эгаси бўла олади? Бу корхона ўзи қандай корхона? У қаёқдан пайдо бўлди? Энди шу ўринда бироз чекиниш қиламиз.

«Барака» кичик корхонаси Самарқанд сув иншоотлари қурилиши трестининг 1-МКК бошлиғи А. Аббосовнинг 1992 йил 7 сентябрдаги буйруғига асосан ташкил этилган. Унинг таъсисчиси шу қурилиш ташкилотининг ўзи бўлган. Шунингдек, буйруқда кичик корхона ҳокимиятдан рўйхатдан ўтганидан сўнг унга директор этиб Муродқул Мелиевнинг тайинланиши кўрсатиб ўтилган. Шу тарзда кичик корхона таъсисчилари ўртасида шу куни йиғилиш ўтказилиб таъсис шартномаси имзоланган. Унда ҳар кимнинг ўз мажбурияти пишиқ-пухта белгилаб қўйилган. Ҳадемай Ургут тумани ҳокимининг қарорига мувофиқ мазкур кичик корхона ўз фаолиятини бошлади. Шлакоблок ишлаб чиқариб сотишни йўлга қўйди. Бошқа ҳар хил хизматларни бажарди. Аммо унинг «ферментация цехини ўз сармоямизга, кичик корхонамиз орқали ҳашар йўли билан қурганмиз» деган гаплари пуч ва асоссиздир. Мен 1-МКК томонидан мазкур иншоотни қуришда қатнашган қурувчилар, монтажчилар билан суҳбатлашганман. Улар

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ, ХИРМОНДА ҲОЗИР

цехни ҳақиқатдан ҳам ўз ташкилотлари қурганлигини билдиришган. Ҳатто, айримлар бу пайтда кичик корхона шлакоблок ишлаб чиқариб, уни сотиш билан банд бўлганлигини яшириб ҳам ўтирмаган. Зеро, бу бор гап. Ахир қандай қилиб қурилишга тўла ихтисослашмаган мазкур кичик корхона уни тиклай олсин?

Аслида цех қурилган ер ҳам Мелиевларга тегишли эмас. Улардан бу ҳақдаги ҳужжатни талаб қилсангиз «Меҳнатобод» колхози правлениесининг 1981 йилнинг 3-сентябридаги мажлиси қарорининг 5-қисмидан олинган кўчирмани кўрсатишдан нарига ўтишолмайди. Унда колхознинг 6-бригадасида яшовчи Мелиев Маматқулнинг аризаси инобатга олиниб, ўғиллари Мелиев Муродқул ва Мелиев Раҳматларга бир ҳовлида қисилиб қолганликлари учун вақтинча томорқа участкаси ўлчаб бериш қайд этилган. Бу дегани Мелиевларнинг шахсий томорқасида цех қурилган деган маънони бермайди. Қолаверса, цех «Айланма Дарғом» каналининг ҳимоя зонасида жойлашган. У ҳалигача Самарқанд сув хўжалиги бошқармасига қарашлидир.

Шу ўринда Ургут тумани ҳокимининг фармойишига асосан тузилган комиссия аъзоларининг 2001 йилнинг 13 февралидаги далолатномасига эътиборингизни жалб қиламиз: «Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 18 мартдаги Фармойишига ва Ургут тумани ҳокимининг 1997 йил 27 апрелдаги 55-Ф рақамли фармойишига асосан фуқароларнинг шахсий томорқа ерларини қайта рўйхатдан ўтказиш натижаларига кўра фуқаро Мелиев Маматқулнинг алоҳида уй-жой ўрни ва томорқа ери мавжуд бўлиб, 0,21 га эканлиги қайд этилган. Фуқаро Мелиев Муродқулнинг ҳам алоҳида уй-жой ўрни ва томорқа ери мавжуд бўлиб, у ҳам 0,21 гани ташкил этади. Шунингдек, фуқаро Мелиев Раҳмонқул номига ҳам 0,24 га уй-жой ўрни ва томорқа ери борлиги қайд этилган. (Мелиев Раҳмонқулнинг ер майдони тамаки цехи билан ёнма-ён жойлашган).

Юқоридагилардан келиб чиқиб фуқаро Мелиев Маматқул ва ўғиллари Мелиев Муродқул, Мелиев Раҳмат, Мелиев Раҳмонларга «Янги Дарғом» канали қирғоқ минтақасидан уй-жой қурилиши учун ер майдони ажратиб берилмаган. Шунингдек, қирғоқ минтақасида қурилган тамакини қайта ишлаш цехи қайси ташкилот томонидан қурилганлигидан қатъий назар туман ҳокимининг ер ажратиш тўғрисидаги қарори мавжуд эмас».

Энди «Барака» кичик корхонасининг фаолиятини ойдинлаштирувчи яна бир далолатнома хусусида мулоҳаза юритамиз. Уни Ургут тумани ЧП «Ҳисобчи» аудиторлик фирмаси ходими М. Ортиқов 1998 йил 4 июнда тузган. Далолатномада шундай дейилади: «Барака» кичик корхонаси ўз фаолияти ҳақида 1994 йил 1 апрель Давлат солиқ инспекциясига баланс топширган ва шу кундан бошлаб Давлат солиқ инспекциясига отчёт топширмаган. Текшириш натижаси шуни кўрсатдики, «Барака» кичик корхонаси 01 (асосий воситалар) счётида бирор сўмлик ҳам мулки бўлмаган ва корхона фаолияти тугатилгунга қадар солиқ инспекциясига бирор сўм ҳам мулк солиғи тўламаган. Ушбу далолатномада «Барака» кичик корхонаси директори Муродқул Мелиевнинг текшириш давомида кичик корхонанинг кейинги фаолиятига оид ҳисоботларни топиб бераолмаганига алоҳида урғу бериб ўтилади. Ҳисоботи бўла туриб нега уни аудиторга тақдим қила олмаганининг ўзи қизиқ эмасми? Қолаверса, аудитор кичик корхонанинг мазкур цехга ҳужжат асосида ҳеч қандай харажат қилмаганлигини ҳам кўрсатиб ўтган. Бу баданингизни жунбушга келтиради. Кичик корхонанинг қиёфасию, мақсад-муддаоси ойдинлашади.

Олти ойдан ортиқ вақт мобайнида молиявий хўжалик фаолияти билан шуғулланмаганлиги учун «Барака» кичик корхонаси Ургут тумани ҳокимининг 1997 йилнинг 16 апрелидаги қарорига мувофиқ хўжалик юритувчи субъектлар рўйхатидан чиқарилди. 1999 йилнинг 15 февралига келиб эса Ургут тумани ҳокимлигини кичик корхонани қайта рўйхатдан ўтказиш ҳақидаги қарори пайдо бўлди. Воажаб, ҳокимиятдагилар учун кичик корхонани рўйхатдан чиқариб рўйхатга олиш ўйинчоқ эканда? Ахир туман ҳудудида ҳар қандай қарорни чиқаришга фақат ҳокимнинг ўзигина ҳақлику!?. Цехни ҳеч бир асоссиз ўзбошимчалик билан эгаллаб олиб, ишлашимизга тўсқинлик қилаётгани учун Муродқул Мелиев ва кичик корхонанинг ҳозирги директори Гулсара Ҳайитовани оила аъзолари билан биргаликда цехдан чиқаришни сўраб судга мурожаат этдик. Ургут тумани суди ушбу низоли цехнинг эгалик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳокимнинг қарори бўлмаганлиги учун Ўзбекистон Республикаси Жиноят процессуал кодексининг 100-моддаси 1-бандига асосан ушбу низони судда кўриш мумкин эмас деб топиб, иш юритишни ҳаракатдан тўхтатди. 1998 йил 26 октябрда бу ҳақда ажрим чиқариб, цехга эгалик ҳуқуқини олиш ҳақидаги қарорни олиш учун Ургут туман ҳокимиятига мурожаат қилишимиз мумкинлиги ҳақидаги ҳуқуқимиз тушунтирилди. Аммо туман ҳокимияти мутасаддилари бу ҳақдаги аризамизни қабул қилмасдан, бизни анча сарсон айлади. Сўнгра адвокат олиб, мазкур низоли иш юзасидан Самарқанд вилоят хўжалик судига мурожаат этдик. Унда ферментация цехига эгалик ҳуқуқини беришни сўраб 1-МККни жавобгар қилдик. Чунки биз муносабатларни шу қурилиш ташкилоти билан олиб борганмиз. Осмондан тушгандай пайдо бўлган «Барака» кичик корхонаси ҳақида ўша пайтларда ҳеч қандай тасаввурга эга бўлмаганмиз. Самарқанд вилоят хўжалик суди ўзининг 2000 йил 24 апрелда судя Т. Гусеинова раислигида бўлиб ўтган суд мажлисида масалани ҳар томонлама қонуний тарзда кўриб чиқиб, цехга эгалик ҳуқуқимизни ўрнатиб берди. Шундан кейин мен низоли цехдан жавобгарларни яна кўчириб чиқариш ҳақида Ургут туман судига мурожаат қилдим. Туман суди ўзининг 2000 йилнинг 25 июлидаги очиқ суд мажлисида даъвоимни қаноатлантирди. Қарорга мувофиқ 1999 йил 15 январдаги 12 кишидан иборат тузилган янги таъсисчиларнинг шартномаси ва Ургут тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари имзолаган 1999 йил 15 февралдаги 84-сонли «Барака» кичик корхонасини қайта давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисидаги қарори ҳақиқий эмас деб топилди. Шу билан бирга жавобгарлар ўзлари яшаётган оила аъзолари билан бошқа бино берилмаган ҳолда цехдан мажбурий тарзда кўчириладиган бўлди. Бироқ иккинчи томон кассация шикояти билан вилоят судига чиқди. 2000 йил 7 сентябрь куни суд бу ишни кўриб чиқиб Ургут туман судининг ҳал қилув қарорини ўзгаришсиз қолдирди ва кассация шикоятини қаноатлантирмаслик юзасидан ажрим чиқариб берди. Кейинчалик жавобгарлар кассация шикояти билан 2000 йил 15 сентябрда Олий Хўжалик судига мурожаат этишди. Олий хўжалик суди ишни 2001 йил 23 январда қабул қилиб, 16 февралда кўриб чиқди ва «Барака» кичик корхонасининг даъвосини қаноатлантирди. Олий хўжалик судининг судлов ҳайъати кўриб чиққан бу ишда Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 20 февралдаги 57-қарорига мувофиқ давлат мулки бўлган иншоотларни Давлат мулки қўмитаси томонидан бошқарилиши, уларни сотиш билан боғлиқ масалаларни фақат мазкур қўмита ва унинг жойлардаги ҳудудий идоралари ҳал этиши кўрсатиб ўтилди. Бироқ цехга эгалик қилиш ҳуқуқи муаллақ қолди. Аслида биз ҳам шу хатоимизни англаб етганимиз учун хўжалик судига мурожаат қилган эдик. Судлов ҳайъатининг қароридан қаноатланмай ариза билан Олий Хўжалик судига қайта-қайта мурожаат этдик...

Шу ўринда бир масалани очиқ айтмасам бўлмайди. Самарқанд вилоят ер ресурслари бошқармасининг бизга маълум қилишича: «Ургут туман «Меҳнатобод» ширкат хўжалиги ҳудудидаги Бешкапа – Ғойб ота йўлининг «Айланма Дарғом» канали кўпригидан ўтгандан кейин ўнг томонда қурилган тамаки ҳосилини ферментация қилиш цехи қурилган ер «Айланма Дарғом» канали учун ажратилган бўлиб, вилоят сув хўжалиги бошқармасига қарайди. Бундан ташқари қирғоқ минтақаси учун ушбу ферментация цехидан Шимол тарафга қараб яна 50 метр ер ажратилган бўлиб ушбу ерлар ҳам мазкур бошқармага қарашлидир. Вилоят сув хўжалиги бошқармаси ҳисобидаги дарё ва каналлар учун ажратилган ерларда уй-жой ва бошқа қурилиш учун ер ажратиш таъқиқланган». Шундай экан, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси Самарқанд вилоят бошқармасининг мазкур можароли иш юзасидан тутган йўли ҳам тушунарсиздир. Бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари Ю. Халилов Самарқанд вилояти ҳокимлигига 2001 йилнинг 21 апрелида ёзган хатида ферментация цехининг таъсисчиси деб «Барака» кичик корхонасини эътироф этган. Мазкур хат «Барака» кичик корхонаси учун жойга эгалик ҳуқуқини ҳам бермайди. Бу масала юзасидан махсус шуғулланадиган мутасадди ташикилотлар бор. Қолаверса, бу хат, яъни, шу бир хулоса бир неча аудиторлик фирмаларининг тегишли ташкилотларнинг талаби билан ўтказган текширишларида аниқланган хулосаларини ҳам гўёки йўққа чиқармоқда. Аммо ойни этак билан ёпиб бўлмайди. Ферментация цехи атрофидаги можароларни оқилона ҳал этишга тегишли ташкилотларнинг панжа орасидан қараётганлиги боис бу масала ҳамон ўз ечимини топаётгани йўқ. Иш чўзилгандан чўзилмоқда. Ўйлаймизки, республика ҳамда вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ушбу масалани чуқур ўрганиб, ишни адолатли, ҳолисона ҳал этишга ёрдам берадилар. Бунинг учун бизда барча асослар бор.

Қаҳҳор АББОСОВ,
Самарқанд шаҳридаги «Барака» хусусий фирмасининг таъсисчи-маслаҳатчиси.

Партия ҳаёти

КУЧ – АДОЛАТДА

Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи чақириқ олтинчи сессиясида қилган маърузасида бугун истиқлол ғоясини тўлиқ мужассам этадиган, юрт тинчлиги, Ватан тараққиёти, халқ фаровонлиги каби олижаноб мақсадлар атрофида сиёсий ва ижтимоий кучлар жипслашаётгани, элимизнинг иродаси, салоҳияти ва куч-қудрати сафарбар этилаётгани – буларнинг барчаси ҳаммамизни қувонтираётгани ва келажакка бўлган ишончимизни мустаҳкамлаётганини алоҳида таъкидлаб ўтди.

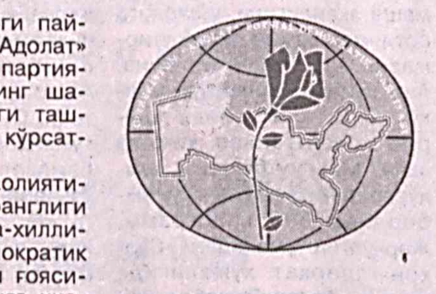

Маълумки, хозирги пайтда вилоятимизда «Адолат» социал-демократик партияси кенгаши, уларнинг шаҳар ва туманлардаги ташкилотлари фаолият кўрсатмоқда.

Партиямиз ўз фаолиятини ғоялар ранг-баранглиги ва қарашлар хилма-хиллига асосланган демократик жамият барпо этиш ғоясининг амалга ошишига хизмат қилади. Ўзбекистондаги ҳар бир партия ўз дастурий қараш ва мақсадларини рўёбга чиқариш учун кенг кафолатларга эга.

Мустақил Ўзбекистонимизда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти бунёд этилаётган шароитда умуминсоний қадриятларга асосланган социал-демократик дунёқараш ва ғояларнинг ижобий тажрибасидан фойдаланиш ижтимоий тараққиёт йўлидаги муҳим ҳодисалардан биридир. Мустақилликни мустаҳкамлаш, ислоҳотларнинг жадаллашувига, ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш ва пировардида, Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишидек эзгу ниятга муносиб ҳисса қўшиш партиямизнинг асосий вазифаси ҳисобланади.

Партиямиз парламент типидаги партия бўлгани учун асосий фаолияти Олий Мажлисда олиб боради. Парламентда ўзининг фракциясига эга.

Партиямиз ўз номига яраша ҳар соҳада адолат учун курашиб келмоқда. Аҳолининг кам таъминланган қатламлари – кексалар, ногиронлар, етим-есирлар, кўп болали оилалар, умуман, ўқувчи ёшларнинг ижтимоий муҳофазаси доимий эътиборимизда. Бу соҳада анчагина ишлар қилинди.

«Адолат»чилар коррупция, мафия ва уюшган жиноятчиликка қарши вилоятдаги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликда курашмоқдалар. Бу борада муайян тажрибалар ҳам тўпланган.

Фаолларимиз ҳамиша халқ орасида бўлишга ҳаракат қиладилар. Шаҳар ва туманларда, қишлоқ фуқаролар йиғинларида, маҳаллаларда давра суҳбатлари ўтказилаётир. Уларда тинчликни, мустақилликни қадрлашга, экстремизм ва зарарли оқимларга қарши кураш масалаларига кенг ўрин берилмоқда.

Биз мустақиллик моҳиятини аҳоли ўртасида кенг тарғиб қилиш, одамларнинг ёрқин келажакка бўлган умид ва ишончини мустаҳкамлаш, Ватанга муҳаббат туйғусини кучайтириш, ёшлар онгини ва шуурини мутеликдан батамом ҳалос этиш ишига янада кўпроқ ҳисса қўшамиз. Токи ҳар бир фуқаро юрт тинчлиги, осойишталигини ҳимоя қилишга ҳамиша тайёр турсин, ҳаётнинг ҳар қандай синовларида ўзини йўқотмасин, бор куч ва имкониятини эл-юрт фаровонлигига сарфласин, истиқлолимизни ҳимоя қилишни, душманлардан муҳофаза этишни ўзининг муқаддас бурчи деб билсин.

Ана шу йўлда толмай меҳнат қилиш кишига қанот бағишлайди.

Содиқжон ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Наманган вилоят Кенгашининг котиби.

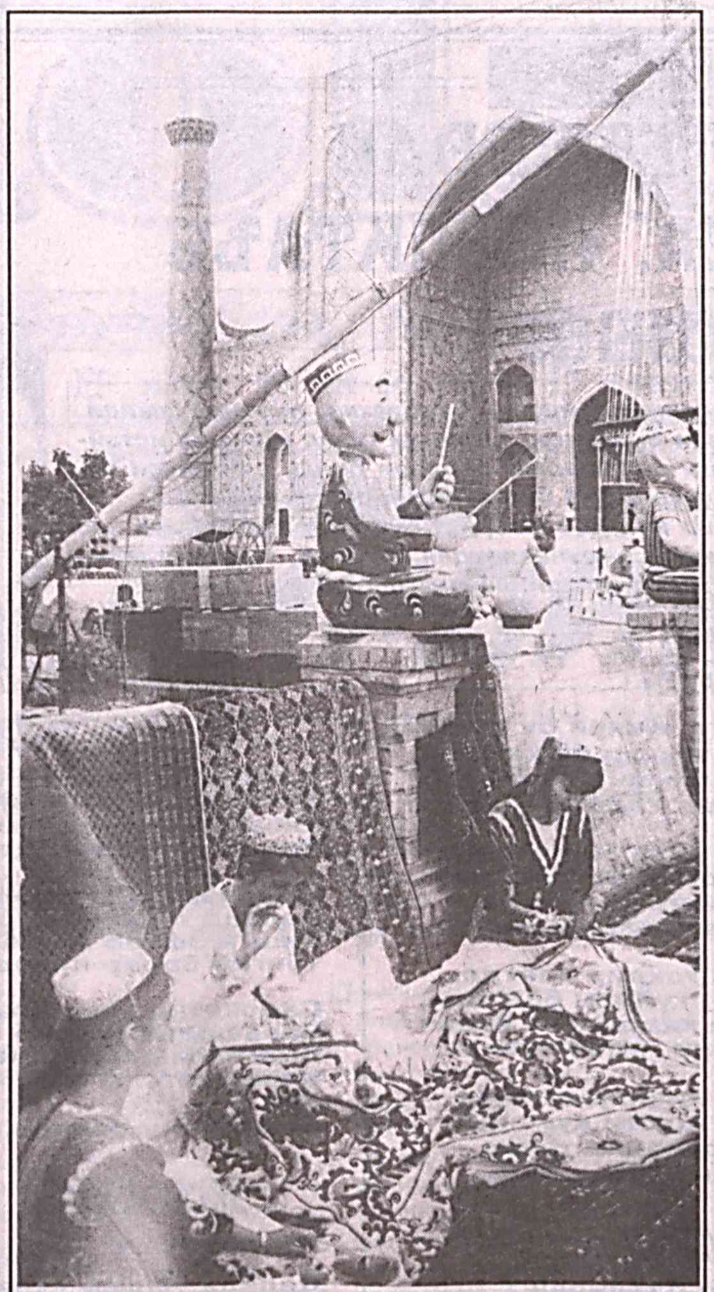

Сўзана—келинлар уйининг кўрки.
Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган сурат-лавҳа.

МЕН НЕЧУН СЕВАМАН, ЎЗБЕКИСТОННИ

(Охири. Боши ўтган сонларда)

Баъзи бир шоирлар тополмас қарор,
Уларнинг ишлари олмас ҳеч барор.

Жўнлашиб кетади ижодлари бас,
Уларни мавҳ этар енгил шавқ, ҳавас.

Ҳар давру замонда бу хил шуаро,
Саналгай вайсақи, толеи қаро.

Ҳаваскорликда лек бундай мустасно
Эмасдир шоирлар, унга тасанно.

Агарда шеър ёзиб, чопмаса ҳар ён,
У бўлгай охири шоири даврон.

Сабру бардош гули гўзал шеърият,
Кимки шоирликни айласа ният.

Орому лаззату тинчликдан кечсин,
Минг бир муаммони бир ўзи ечсин!

Осилай деса гар энг баланд дорга,
Ўзни бағишласа шеъру ашъорга.

Навоий ёнида турай деса тик,
Бўлмасин деса ҳеч қаддим дол, эгик,

Шеър, ғазал ёдласин, мазмунин чақиб,
Даҳоларга ўзни санасин рақиб.

Дили ушбуларга бермаса гар дов,
Унинг учқунидан ёнмагай олов.

Қоғоз қалам билан юзлашган дамда,
Ўзни тенгсиз сезсин шоир оламда.

Шер бўлмаса ўзни паланг деб билсин,
Тиғ бўлмаса ўзни хаданг деб билсин!

Арзон сўзлар билан ёзмасин наср,
Манфаат таъмаси қилгай бетаъсир.

Шоирлар ҳақида ёзганда ҳар зум,
Оташ калом ила фикр айла манзум.

Лавҳаю очерклар тегмас нишонга,
Насабнома битма дуч келган жонга,

Арзирин қаламга олиб қойил қил,
Ўзингни ёзишда унга мойил қил!

Элу юрт дардида жонбозлик айлаб,
Муосирлар аро мумтозлик айлаб,

Навоий ёнида туролган шоир,
Ҳақида ёз, унинг фикрига доир,

Кашфиётлар айла, этмасин инкор,
«Ҳар кимнинг оламда айтар сўзи бор».

Гарчанд кўп ёзилмиш у ҳақда асар,
Лекин тимсолини тугал, мухтасар.

Фақат мақтов ила иш битмас ҳаргиз,
Лозим холисона таҳлилу тақриз.

Қирқ йил муддат аро, ё Раббим қодир,
Энг кўп нашр бўлган, ўқилган шоир.

Ким дея, сўрсангиз, тап тортмай илло,
Дегайман бир сўз-ла: «Устоз Абдулло!».

Ҳар шундай, муқаррар, оре ҳақиқат,
Қисса давом этгай айлангиз диққат!

Шул жойда тарихга ташлаб бир нигоҳ,
Қизиқ воқеага бўлайлик гувоҳ...

Минҳожиддин бирла Тўлқину Сайёр,
Шоир уйи бўлгач шаҳарда тайёр,

Некўз қишлоғига бўлишди равон,
Ориф ота этди уларни меҳмон.

Абдулла Орифни кўчириб токи,
Тошкент келтирмоқлик нияти поки!

Минҳожиддин дегай, суҳбати жонон,
Ориф ота ила биз ичдик қимрон.

Сўнгра Абдуллани ёри-ла хушҳол,
Тошкентга кўчириб келдик бемалол –

Дебон бир суҳбатда қилди шундай гап,
Мухтасар келтирдик, демайин «шап-шап».

Шоир нашриётда бўлиб муҳаррир,
Ишлади, асарлар айлади таҳрир.

Лирик чекинишга бўлмайин кўп ром,
Шоир таърифини айласак давом,

Етмишинчи йиллар кўтариб ялов,
Назм майдонида у ёқди олов.

Собиқ Иттифоқда Қулиев Қайсин,
Деди: «Абдулладек шоир кўпайсин».

Ва Масковда бу гап қилинди эълон,
Абдуллани билди тамоми жаҳон.

Давид Кугултинов ҳа Мустай Карим,
Деди: «Унинг нони бўлмагай ярим».

Чингиз Айтматов ва Ҳамзатов Расул,
Иккиси икки хил айлаб ташаккул,

Абдулла Орифни этди эътироф,
Ва лекин баъзи бир ношуд, ноинсоф,

Абдулла ҳали ёш, бу ёмон таъсир
Этгай деб, шов-шувга йўл бермай ахир,

Шоирнинг йўлига бўлишди тўғон,
Ўзимиздан чиққан баъзи беиймон.

Эл олқиши ила шоир бахтиёр,
Ўттиз ёш кўшкида бўлди совриндор.

Унинг китобларин энди нашриёт,
Ўз фойдаси учун босарди бот-бот!

Ўттиз беш-олтмиш минг нусхада китоб
Босилиб тарқалар эди бошитоб.

Эътибор тахтига эли миндирди,
У қуруқ шеърбозлик қасрин синдирди.

«Митти юлдуз»дан сўнг «Онажон», «Руҳим»,
Китоблари чиқиб деди, «Шукуҳим» –

Ўзбек эли эрур – Ўзбекистоним,
Унга фидо бўлгай ҳам тану жоним.

Ўнлаб китобидан кейин «Юзма-юз»
Нашрдан сўнг топди шоир зўр нуфуз.

Сўнг «Йиллар армони» этилди нашр,
Бу китоби тургай то рўзи ҳашр.

Шоир ҳаётида кулли ўзгариш,
Юз берди, маънавий топиб парвариш.

Данте «Дўзах»ини таржима айлаб,
Элга тортиқ этди шоир атайлаб.

Мизида турарди Данте китоби,
Шу ҳақда шоирнинг янграб хитоби.

Данте асаридан сўзлади андак,
Суҳбати мисоли ўриги қантак.

Кишини ўзига қилар эди жалб,
Буюк шоир эди, ҳамда буюк қалб.

Назокатли эди, ҳассос ғоятан,
Суҳбатдоши унга берар эди тан.

«Кетди, мен эргашдим қадам-бақадам» –
Дея, Дантедан у ўқигани дам,

Жозиб оҳангига бўлиб маҳлиё,
Қайтдим ихлос ила бемакру риё».

Данте «Дўзах»ини таржима айлаб,
Ҳам унга қиёсан шоир атайлаб,

«Жаннатга йўл» дея ёзди бир достон,
«Муштум»да чоп бўлгач жами китобхон,

Шоирга даъфатан қолганди қойил,
Ҳажвиётга дея қалами мойил

Мустафо Бафо сўнг буюк бастакор,
Нота ёзиб, чертиб кўп созларда тор.

Элга маъруф қилди мисли Бетховен,
Куйин тавсифига ожиздирман мен.

Шоир билан шу зот айтсам мухтасар,
Ёзди ҳамкорликда бир катта асар.

«Жаннатга йўл» деган мусиқий достон,
Кўпчилик кўнглига йўл топди аён.

Навоий ҳазратга беш юз эллик йил,
Тўлганда совринга бўлганди нойил.

Шунда арбоблардан бири эътироф,
Айлаб деди: сўзим зинҳор эмас лоф:

«Навоийдан кейин Абдулла Ориф,
Ҳали кўп ўқилгай шуҳрат чиқариб.

Ёшлигида топди эларо қадр,
Кексайгач юксалиб қиммату садр,

Сингиб халқ дилига ёзган ашъори,
Мумтоз шоирларнинг бўлгай сардори».

Ҳа, барчамиз бўлдик шоирга дилхоҳ,
Чин маънода қулин қўллади Аллоҳ!

Кейинги юз йилда бирон ижодкор,
Бўлмаган унингдек масъуд, бахтиёр.

Чин маънода камтар, халқпарвар даҳо,
Тарих ўзи бергай ҳар кимга баҳо.

Ҳар унга бахт берди нурли истиқлол,
Саодати бўлсин мангу безавол!

Ўтиш даври кечди шоирга оғир,
Ва лекин ҳеч кимга билдирмади сир.

Қалам ҳақи эди аввалроқ бисёр,
Рости гап қийналди сўнг ҳар ижодкор.

Эплаб айтолмагач айтар сўзини,
Тижоратга урди кўплар ўзини.

Сиёсий жабҳада бизнинг қаҳрамон,
Ўз қадрини топди келиб хур замон!

Собиқ Иттифоққа бўлгали нойиб,
Кўплаб ўзни урди, қисмат ажойиб,

Абдулла Орифни вакил қилди эл,
Халқи учун шоир маҳкам боғлаб бел,

Буюк истиқлолга қўшди улушин,
Рўёбга чиқарди орзули тушин.

Олий Мажлисга у бўлиб депутат,
Кўп бора сайланди, эл айлаб ҳурмат.

Ватан хизматига ўзини шайлаб,
«ВАПП» ва уюшмага раҳбарлик айлаб,

Талай тадбирларга бўлди бошу қош,
Уни иззат айлаб барча кекса-ёш,

Шеърини тинглади ҳар учрашувда,
Шоир умри кечди шукуҳ, шов-шувда!

Бир-икки йил аввал бир тўп юртфуруш,
Ватангадо, каззоб қилганча юруш

Озод юрт пойтахтин этгали вайрон
Ўзбекни кўрай деб ғарибу гирён,

Улуғ Юртбошига этгач суъиқасд,
Шоир ғанимларни дея тубан паст,

Шеърлар битди: «Ҳақдан мадад кутарман,
Юртбоши ёнида уйғоқ ўтарман».

Даҳшатли шу кунлар бўлди намоён
Содиқ юракдаги эҳтирос, исён,

Ватан ва халқ буюк фидолик,
Неки фазилат бор мардларга молик.

Миллий мадҳияда битгани каби,
Ватан учун қурбон бўлмоқ матлаби.

Бир умр халқим деб куйдиргувчи жон,
Муносиб берилса энг улуғ унвон,

Зеро «Ўзбекистон Қаҳрамони» деб,
Кўкрагига берди Олтин Юлдуз зеб».

Муҳтарам Юртбоши фахр ила илк бор,
Буюк бир ҳикматни айлади изҳор:

«Абдулла Орифдек шоир юз йилда,
Дунёга бир келар, мен айтсам сизга».

Айтинг, ижодкорга мақтовдан ортиқ,
Оламда бормикан улуғроқ, тортиқ.

Ҳа, агар мақтаса энг улуғ инсон,
Мустақиллик учун келтириб иймон,

Бундан юксак ахир бахту саодат,
Топилмас дунёда аҳли қаноат!

Олимжон БЎРИЕВ.

Таҳрирсиз хат

АДОЛАТГА ҚАРШИ АДОВАТ

ёки бир айирбошлаш шартномаси юзасидан Хонқа туман суди нега икки хил қарор чиқарди?

Буларнинг ҳаммаси кўз ўнгимда рўй берди. Ишончимга кириб, уйимнинг тўридан жой олган «меҳмонлар» йиллар ўтиб мени лақҳа тушириб кетди. Айтсам тилим, айтмасам дилим куяди деганларидек, ҳозир бўлиб ўтган воқеаларнинг тафсилотидан кимдан нажот излашни билмай танг аҳволда юрибман. Энг муҳими, суд ҳам ўзининг сўнгги қарорида ҳақиқатни ойдинлаштирмади. Яъни, даъвогарнинг ёнини олиб даъвосини қаноатлантирди. Яна қачон денг: айирбошлаш ҳақидаги шартномани ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги фуқаролик иши бўйича даъво муддати ўтиб бўлганидан сўнг.

Аслида воқеа шундай бўлган эди: 1994 йилнинг баҳорида Янгиариқдан қудамиз Қўзибой Абдуллаев билан хотини Гулора Матёқубовалар уйимизга меҳмон бўлиб келишди. Гап орасида уларга ўзимизнинг Хоразм томондан ҳам уй-жой қилиш ниятим борлигини билдирдим. Ўша пайтда қудаларимиз Янгиариқ тумани марказидаги уйини сотмоқчи бўлиб юришган экан. Уйимизда ярақлаб турган «Москвич» автомашинасига улар ишқибоз бўлиб қолишди. Бизга маъқул бўлса ўз квартираларини шу машинага алмаштиришларини изҳор этишди. Шу аснода савдо пишиб, иш ҳал бўлди. Уй Гулора Матёқубованинг номида бўлганлиги учун машинани бошқариш ҳуқуқини берувчи ишонч қоғозини унинг номига расмийлаштириб, эрининг қўлига «Москвич»нинг жиловини тутқаздим. Айирбошлаш ҳақидаги шартномани Хоразмда расмийлаштиришга келишиб олдик. Орадан икки ой ўтгач, Янгиариққа йўлим тушиб қолди. Қўзибой Абдуллаев мени йўқлаб уйини тезроқ бўшатиб бериш учун қишлоқдан олган ер участкасини тиклаши зарурлигини айтиб, беш миллион сўм қарз купон сўради. Укамнинг уйида акам Фарҳод билан укам Ҳамронинг иштирокида тўрт миллион сўм купонни унга санаб бердим. Қолган бир миллион сўм купонни у кейинчалик Фарҳод акамдан олди. Воқеанинг тафсилотига бу қадар чуқур тўхталаётганимнинг боиси бор. Чунки бу ҳолатлар охир-оқибат судда тан олинмай рад қилинди.

Вақт оқар дарё экан. Орадан бир йил ўтди. Беҳос укам Ҳамродан айрилиб қолдик. Унинг дафн маросимларини ўтказиб бўлгач, айирбошлаш шартномасини расмийлаштиргани Янгиариқ туман давлат нотариал идорасига бордим. Бу ерда мени Қўзибой Абдуллаев кутиб олди. У хотини Гулора Матёқубованинг шартноманинг ўзига тегишли қисмига ҳозиргина қўл қўйиб кетганлигини айтиб, агар ишонмасангиз мана унинг паспортидаги шаъсий имзо билан бу имзони солиштириб кўринг, деди. Иккала имзо ҳам бир хил эди. Шундай қилиб, 1995 йилнинг 31 август куни автомашинани квартирага алмаштириш ҳақидаги айирбошлаш шартномаси тузилиб, 1/965-реестр рақами билан расмийлаштирилди. Мен квартирали, қудаларимиз машинали бўлишди. Бироқ, уларга ишониб чучварани хом санаган эканман. Гулора Матёқубова кейинчалик найранг қилиб, суд орқали квартирасини тортиб олди. Ваҳоланки, бу жойни мен 1999 йилнинг 16 июнида Музаффар Атамуротовга қонуний тарзда сотиб юборган эдим. Гўёки Гулора Матёқубова квартирасини машинага алмаштирилганлигини 1998 йилнинг декабрида билган эмиш. Унгача «Бир дўстим бу машинани фойдаланиб туришга берган» деган гапларига ишониб юрганмиш. Инсон шунчалик ҳам бўлադими? Машина рўзғор буюми эмаски, ундан бемалол бир неча йиллаб фойдаланиб юриш мумкин бўлса? Аслида Гулора Матёқубованинг нияти бошқа экан. 1999 йилнинг 20 январида у ўртамизда тузилган айирбошлаш шартномасини ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида судга даъво ариза билан мурожаат қилди. Хонқа туман суди 1999 йил 24 февралида бу ишни кўриб чиқиб, даъво муддати узрсиз сабабларга кўра ўтиб кетгани учун Гулора Матёқубованинг даъвосини рад қилди. Бундан норози бўлган даъвогар Хоразм вилоят судининг фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатига кассация шикояти билан мурожаат қилди. Судлов ҳайъати 1999 йил 9 апрелда 3/66-сонли ажрим чиқариб Хонқа туман судининг қарорини ўзгартишсиз қолдирди. Муддаосига эриша олмаган даъвогар вилоят суди раёсатига шикоят ёзгач, вилоят суди раиси С. Бердиқиличов имзоси билан 1999 йил 30 июнда назорат тартибида протест киритилиб, Хонқа туман судининг қарори ва вилоят суди ҳайъатининг ажрими бекор қилинди. Иш бошқа тартибда қайта кўришлик учун Хонқа туман судига юборилди. Хонқа туман судининг судьяси Баҳром Хўжаниёзов раислигида бўлиб ўтган суд мажлисида мазкур айирбошлаш шартномаси ҳақиқий эмас деб топилиб, мен уйга эгалик ҳуқуқидан маҳрум бўлдим. Ваҳоланки, мен бу суддан бехабар бўлиб, унда қатнаша олмагандим. Шунга яраша суднинг мазкур қарорини ҳам кечикиб олдим.

Мени суднинг масалага чуқурроқ ёндошмагани таажжублантиради. Эр-хотин бир оилада яшаб, тўрт-беш йилдан буён фойдаланиб юрган машинасининг қаердан келганлигини наҳотки билмаса? Ваҳоланки, уларнинг ўзлари 1994 йили уйимизда меҳмон бўлиб кетишганда машинани Тошкентдан ўзлари миниб кетишган. Қолаверса, Хоразм вилоят Ички ишлар бошқармаси ДАН бошқармаси томонидан 1996 йил 20 июнда Гулора Матёқубова номига мазкур машина қайд қилиниб, 32677 ХЗ давлат белгили ва ГР 704080 рақамли техник ҳужжат расмийлаштириб берилган. Шундай экан унинг даъвоси қайси мантиққа тўғри келади. Қолаверса, даъво муддати ўтиб бўлган мазкур иш юзасидан Хонқа туман судини бундай қарор чиқаришга нима мажбур қилди? Ахир, ҳақиқат ва адолат ҳар бир ишимизда асосий мезон бўлиб қолиши керак-ку? Агар одамлар бир-бирларини шу тарзда алдаб кетаверса, суд уларни қўллаб-қувватлаб турса, бундай найрангдан азият чекканлар додини кимга айтади?

Ҳақиқат эгилади, букилади, аммо синмайди. Бу менинг ҳаётимда катта бир сабоқ бўлди. Аммо ҳали ҳам адолатни қарор топишига ишончим сўнгани йўқ. Чунки ҳар кимнинг ҳақ-ҳуқуқи тегишли қонунлар билан кафолатланган. Уни ҳеч ким паймол қилолмайди. Шу ўринда менинг ҳақ-ҳуқуқларимни ҳам. Ишонаманки, мутасадди ташкилотлар бу ишга холис баҳо бериб, масалани адолатли ҳал этадилар. Йиллар ўтиши билан ўз гапидан тониб, сўзида турмай мени овораю-сарсон этганларнинг танобини тортиб қўйишади.

Йўлдош БОЙНАЗАРОВ,
«Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» Давлат акционерлик жамияти цех бошлиғи.

КОРХОНА БОҒЧА ҚУРДИ

Поп туманидаги «Пахта толаси» ҳиссадорлик жамияти 45 миллион 672 минг сўм фойдаси ҳисобидан 140 ўринли икки қаватли «Пахтаой» деб номланган болалар боғчасини фойдаланишга топширди.

– Бу ерда ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари корхона касаба уюшмасининг эллик фоиз имтиёзи билан тарбияланмоқда, – деди жамият раиси Валижон Ҳайдаров «Туркистон-пресс» мухбирига. – Кичкинтойларнинг озиқ-овқатига алоҳида эътибор бераяпмиз. Бунинг учун йилига корхона ҳисобидан олти миллион сўм маблағ сарфланади. Бундан ташқари янги боғчани хўжалигимиз орқали мева-чева, гўшт ҳамда балиқ маҳсулотлари билан доимий равишда таъминлаб турибмиз.

Фикр

ҚОИДАБУЗАРЛИК НЕГА КЎП?

Ҳаммамизга маълум, ҳозирги ҳаётни автомобилсиз тасаввур қилиш қийин. Аммо, айнан мана шу автомобилнинг кушандаси кўп. Энг асосий кушанда – бу бензин. Ундан кейингиларини санаб тугатиш қийин. Эҳтиёт қисмлар, кўчада тўхташ ҳаққи, ювиб туриш ва ҳоказо. Ҳар бир машина миниб юрган киши бирон бир чиқимнинг номини қўшиши турган гап.

Шаҳарда машина миниб юрган киши бу солиқ ва чиқимларнинг иложини топар ва тўлар ҳам. Лекин бугунги кунда машина миниб юрган кишиларнинг кўпчилиги берадиган саволни Юнусобод тумани Аҳмад Дониш кўчасининг бир қисми мисолида ДАН ходимларига бермоқчимиз.

Мана оддий мисол. Юнусобод тумани Аҳмад Дониш кўчасининг Амир Темур кўчаси кесишган жойидан то Аҳмад Дониш ва Зоҳидов кўчаси кесишган жойигача, шаҳар марказидан боришда, бирон жойда машинани тўхтатиш ва машинанинг туриши мумкин эмас. Бу жойга осиб ташланган 3,27 бандли таъқиқлов белгисининг сон-саноғи йўқ. Аммо айнан мана шу жойда иккита бозор бор. Дорихона, кафе, нон дўкони, сартарошхона ва бошқа кундалик заруратни қондирадиган нуқталар борки, уларнинг хизматисиз яшаб бўлмайди.

Бу эътирозимизга ДАН ходимлари айтар: «бу жойда икки бозорнинг ёнида иккита пулли машина тўхташ жойи», бор деб. Ҳа бор. Ана энди яна бир ҳаётий мисол. Уйга келишимизда битта нон ва бир боғ кашнич олишимиз керак. Бир боғ кашнич 25 сўм. Машинани бир дақиқа тўхташ жойига киритиш 150 сўмга тушади. Биринчи бозордан кашнич олдингиз. У сизга 175 сўмга тушди. Иккинчи дўконга тўхтасангиз тўхташ жой 150 сўм нон 90 сўм. 240 сўмга тушди. Жами 415 сўм. Агарда ушбу кўчада юқорида кўрсатилган таъқиқловчи белгилар турмаганида харажатимиз 415 сўмдан дарҳол 115 сўмга тушар эди. Энди ҳаммамиз ҳам ҳар куни мана шу 300 сўмни бериб қулайлик олиш ўрнига ноқулайлик сотиб олишга тайёрмизми? Йўқ, ва зинҳор йўқ. Амалдаги қоидани ҳар куни бузамиз. Бунга мажбурмиз. Маълумки, ушбу ҳар кунги қоидабузарлик ёнимиздан ДАН ходими чиқиб қолса, 300 сўм фойда қилинган жойда бир неча минг сўмга ўтиб тушиши мумкин. Ахир, ўша 3,27 бандли таъқиқлов белгисини инкор қилган ҳайдовчи 1715 сўмгача жарималга тортилиши керак. Бошқа томондан олганда мана сизга бир дақиқали қулайлик.

Аҳмад Дониш кўчасининг ушбу қисмида қоидабузарликни тўхтатишнинг иложи борми? Бор. Бунинг учун ДАН оддий ходимлари эмас, уларнинг ушбу муаммони тушунадиган ва ҳал қилишга имконияти бор раҳбарлардан бири ёки бир нечтасини ушбу кўчадан ўтиши лозим.

Ахир, шаҳар марказидан Аҳмад Дониш кўчаси орқали уйига қайтаётган ва йўлда бир дақиқа тўхтаб бир даста гул олмоқчи бўлган, тагида машинаси бор йўловчи машинасини тўхташ жойнинг нариги бурчагига қўйиб орқага 500-700 метр пиёда қайтиб ва яна 500-700 метр пиёда машинасига борса, бунинг устига пиёда юриб вақтини йўқотганига яна 150 сўм қўшимча чиқим тўласа-я!

Ушбу мисоллар ва мулоҳазалар шуни кўрсатиб турибдики, автомобилни ҳаётимиздан чиқара олмаймиз. Аммо у билан боғлиқ қоидабузарликларнинг жуда катта қисмини ўйлаб кўриб ўта қисқартириш, балки бутунлай бартараф қилишнинг иложи бор.

Ҳаётимиз кундан кунга яхшиланиб бораётган бугунги кунда автомашинаси бор кишилар кўпчиликни ташкил қилиб келмоқда. Бу ижобий ҳол. Демак, уларга қанчалик қулайлик кўпроқ яратилса, қоидабузарлик шунчалик камаяди.

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ,
журналист.

Ҳаёл.

Козим ЎЛМАСОВ олган сурат-лавҳа.

Назм

ИСТЕЪДОДЛИ АКТРИСА, НОЗИКТАЪБ ШОИРА

Санобар Қодирова нозиктаъб инсон. У табиатни, инсонни севади. Жамиятни юксак, одамни баркамол, табиатни гўзал кўришни истайди. У ўзининг экрандаги ранг-баранг роллари билан аллақачон томошабинлар қалбига чуқур кириб борган истеъдодли актриса.

Санобар шу билан бир қаторда шеърият бўстонида ҳам ўзига хос овозга эга. Биз унинг ижод намуналаридан саралаб, сиз азиз муштарийлар эътиборига ҳавола этишни лозим топдик.

ЎЗИМ

Сенинг кўзларингга чўккан бу қалбим,
Эзилган тутларни тўккан бу қалбим,
Дунё зарра ундан улкан бу қалбим,
Қоро қошларингнинг гадоси ўзим.

Толдайин эгилган руҳи бастларим,
Изҳори муҳаббат рўйи-ростларим,
Чиройи хумога камарбастларим,
Баҳор ёшларингни гадоси ўзим.

Бир сени изладим тақдир ҳаётдан,
Яралган қўшиқсан, куйдан баётдан,
Ғанимдан асрасин қаддингни ётдан
Сумбул сочларингни гадоси ўзим.

Шамдайин эриган ҳисларим ёнар,
Васлингга илтижо аслим қувонар,
Санобар бу азим дунёдан тонар,
Бағри тошларингни гадоси ўзим.

ҲАЁТ

Бунча нафис анбар бўйлисан,
Суянаман сарви қаддига,
Изҳори ишқ сирли, куйлисан,
Малҳам ўзинг замин дардига,
Қачон сенга тўяман ҳаёт.

Оҳанг бўлиб жилва қиласан,
Ҳар гўшанинг меҳмони ўзинг,
Асирингман ўзинг биласан,
Қўшиқ бўлиб учади сўзинг.
Қачон сенга тўяман ҳаёт.

Ёруғ олам нуринг тортади,
Ёр васлидан этмасин жудо,
Кунда сенга меҳрим ортади,
Минг битта жон ҳуснингга фидо.
Қачон сенга тўяман ҳаёт.

СОВИЯПМАН СЕНДАН СЕВГИЛИМ.

Сўнаяпман сендан севгилим,
Кўнаяпман ёлғизликка ҳам,
Ёнаяпти вужуди дилим,
Қийналаман ҳасаддан бу дам.

Олисларга руҳим интиқар,
Баланд тоғлар виқори томон,
Қишги офтоб кўзларинг боқар,
Тўнғиб борар вужудим ёмон.

Садоқатни ҳамма ҳам билмас,
Бевафодан ўгириб юзим,
Шамол мени дардига илмас,
Изсиз кетсам айбдор ўзинг.

Совияпман сендан севгилим...

ЮРАГИМ САРДОРИ

(Қўшиқ)

Далада тўрғай учди-е,
Боролмайман ёнингиза.
Мендан ёрим кечди-е
Тинчлик бермас ёдингиз-а!

Кечса сариқ япроқман-е,
Тулпор отли чавандозим.
Чашма каби ҳар ёқман-е,
Ҳазон ҳаргиз баҳор ёзим.

Йўлингиза йўлчи бўлай,
Қошингиза қанот ўзим.
Қайтинг бу ён ёр ўргилай.
Сиз ягона кўрар кўзим.

Сизга бўлсин маржон-маржон,
Ашкиларим сабабкори
Соғинди-ку Санобаржон,
Улуғ юрагим сардори.

Санобар ҚОДИРОВА.

Қилмиш-қидирмиш

ҚАЛЛОБЛАР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Жарқўрғон туманидаги Норали Бўймуродов номли ширкат хўжалигида яшовчи Ўрол Чориевнинг уйида қўлбола мойжувоз ўрнатиб, пахта ёғи чиқариб юргани фош бўлиб қолди.

Қарангки, яна бир тоифа одамлар кимлар биландир тил топишиб, чигит олишиб, уни сомонхонада сақлаб келишаётган экан. Пахта чигитининг қимматбаҳо хомашё эканлигини, у аҳолига сотилмаслигини айтиб ўтирмасак ҳам яхши биласиз. Ана шундай бир пайтда мўлкўл чигит олиб уйида яшириб келаётганлар кимлар экан? Маълум бўлдики, қумқўрғонлик Бахтиёр Хўжамбердиев 600 килограмм, Жарқўрғон туманидаги «Сурхон» ширкат хўжалигида яшовчи Асқар Ражабов 600 килограммга яқин чигитни сомонхонада яшириб келишаётган экан. Бу алломатлар пахта чигитини нима қилмоқчи эдилар: молга бермоқчимидилар ёки қўлбола жувозга солиб, мой ишлаб чиқармоқчимидилар? Бунисини тергов аниқлайди. Аммо шу нарса аниқ бўляптики, Сурхондарёнинг баъзи туманларида хоҳлаган одам бемалол чигит олиб, ундан ўзи билганча фойдаланишига йўл очиқ, имконият бор. Ҳар қалай, кейинги маълумотлар шундай хулоса чиқаришга асос беради.

ГУРУҲ ҚЎЛГА ОЛИНДИ

2000 йилнинг апрель ойидан бери Термиз шаҳри ва Термиз туманида осойишта яшаб келаётган ўнга яқин хонадоннинг хотиржамлиги бузилди. Бу хонадонларга қандайдир талончи гуруҳ ҳужум қилиб, моддий, руҳий, жисмоний зарар етказганлиги ҳақида ҳуқуқ-тартибот идораларига хабар келди.

– Қарийб икки йилдан буён одамларни безовта қилиб келган талончилар охир-оқибатда тўрга тушди, – деди Сурхондарё вилоят ички ишлар бошқармаси матбуот катта инспектори, ички хизмат капитани Сафар Абдувоҳидов. – Одамларнинг тинчлигини бузган, молига тажовуз қилган гуруҳнинг кимлардан ташкил топганлиги ва неча кишидан иборат эканлиги номаълум қолиб келаётган эди.

С. Абдувоҳидовнинг таъкидлашича, вилоят ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув ва терроризмга қарши кураш бошқармаси ходимларининг қатъият билан олиб борган тадбирлари туфайли босқинчи гуруҳ қўлга олинди. Улар ўн кишидан иборат экан.

Энди қонун олдида жавоб берадилар.

СЎНГГИ ПУШАЙМОН...

– Қорақалпоғистон Республикасида ўғирлик жинояти бироз камайгани билан баъзи туманлар да ўсган, – деди республика прокуратураси ички ишлар идораларида тергов ва суриштирув устидан назорат бўлимининг бошлиғи Пўлат Самамбетов.

– Жиноятларнинг аксарияти фуқароларнинг молларини ўғирлаш ҳисобланади. Биргина мисол, Қонликўл тумани «Олтинкўл» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси ҳудудида яшовчи 1973 йили туғилган Э. Бекниёзов шериклари Д. Сайдуллаев, Б. Дўстжонов, Ж. Турдибоев ва А. Бекниёзовлар билан тил бириктириб фуқаро С. Элмуродовнинг уч бош сигирини ўғирлаб, Хўжайли тумани мол бозорига сотиб юборган.

Мазкур жиноий гуруҳ аъзолари 2001 йилнинг 13 мартида фуқаро Б. Элмуродовнинг 4 бош ва фуқаро Н. Элмуродовнинг бир бош молларини ўғирлаб, уларни ҳам Хўжайли мол бозорига олиб бориб сотган. Пул топишнинг осон йўлини топган гуруҳ аъзоларининг ўғирлик ишлари бу билан чекланмади. Улар шу йилнинг апрель ойида «Олтинкўл» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмасида яшовчи Ў. Мамбеталиевнинг икки бош қўйини, фуқаро Қ. Тожибоевнинг икки бош молини ўғирлаб, ўзларига ўзлаштирган.

Ушбу жиноятлари билан фуқаро Э. Бекниёзов ва унинг шериклари 1 миллион 678 минг сўмлик моддий зарар келтирган. Ўғрилар қилмишларига яраша жазоландилар.

«Туркистон-пресс».

Сўранг, жавоб берамиз!

КАСАЛ ТАРҚАТГАНГА ЖАЗО БОРМИ?

Ҳурматли таҳририят! Менинг бир танишим Россияга ишга бориб таносил касаллиги орттириб келди... Айтинг-чи, бизнинг қонунларда таносил касаллигини тарқатган одамларга нисбатан қандай жазо чоралари белгиланган?

М. СОБИРОВ,
Бекобод шаҳри.

– Худди шундай, жазо бор. Бу Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 113-моддасида аниқ кўрсатилган. Унга кўра била туриб бошқа шахсни таносил касаллигини юқтириш хавфи остида қолдириш:

– энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки ёхуд уч ойгача қамоқ билан жазоланади.

Ўзида таносил кассаллигини била туриб, бу касални бошқа шахсга юқтириш:

– уч ойдан олти ойгача қамоқ ёки уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи ёки иккинчи қисмида назарда тутилган ҳаракатлар:

а) икки ёки ундан ортиқ шахсга нисбатан;

б) вояга етмаган шахсга нисбатан содир этилган бўлса;

– беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Шунингдек, била туриб, бошқа шахсни ОИТС касаллигини юқтириш хавфи остида қолдириш ёки унга ОИТС касаллигини юқтириш:

– саккиз йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

БУГУННИНГ ҲАНГОМАСИ

Бир аёл ёнидаги шеригига деди:

– Ҳозирги ёшларга ҳайронсан, киши. Масалан, анави қизга қаранг. Худди ўғил болага ўхшайди-я!

– Айтганингиз тўғри. Аммо у қиз бола эмас, менинг ўғлим бўлади.

– Э-э, кечирасиз, мен сиз унинг отаси эканингизни билмабман.

– Яна адашдингиз, мен унинг отаси эмас, онаси бўламан.

– А?!.

ҲИКМАТ

• Бошқаларнинг сўзини сенга ташиган кимса, билки, сенинг сўзингни ҳам бошқаларга ташийди.

Ҳасан БАСРИЙ.

* * *

• Дерларки: Биров учун ишлаш ёмон,
Дўстни дўстга қарши гиж-гижлаш ёмон.
Айтайинму бундан-да ёмонини,
Бирни бирнинг тиши-ла тишлаш ёмон!

Фозил ЗОҲИД.

Мулоҳаза

«ЭСКИ ЖЎВА» БОЗОРИДАН НЕГА ФАЙЗ КЕТМОҚДА?

Бозорлар халқимизнинг рўзғори, моддий турмуш тарзи ва даражасини белгиловчи мезонлардан биридир. Қадимдан шундай бўлиб келган. Айниқса, истиқлол йилларида мамлакатимиздаги мавжуд бозорлар ободонлаштирилди, тубдан таъмирланди, сотувчилар ва харидорлар учун қулай шарт-шароитларга эга замонавий янги-янги бозорлар, савдо расталари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу борадаги бунёдкорлик ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Лекин барча бозорларимиздаги ички тартибни кўнгилдагидек деб бўлмайди. Масалан, пойтахтимиздаги «Эски Жўва» бозорини олиб кўрайлик.

Маълумки, бу бозор 20 асрлик тарихга эга кўҳна Шошнинг рамзларидан бири бўлиб келган. Эндиликда ҳар жиҳатдан замонавий қиёфа касб этиб бораётган Эски шаҳарнинг кўрки бўлиши керак. Лекин «Эски Жўва» бозорининг шу бугунги ҳолатига қараб бундай деб бўлмайди. Аввало, ушбу бозорда хусусий тадбиркорлар – деҳқон ва фермерлар учун белгиланган пештахталар асосан корхоналарда ишлаб чиқарилган озиқ-овқатлар ва саноат молларини сотувчиларга бериб қўйилган. Деҳқонлар эса асосан, ерда савдо қилмоқдалар.

Умуман олганда, бу бозорни бошдан-оёқ кузатиб чиқсангиз, уни бир овқатхона бўлиб қолганига ишонч ҳосил қиласиз. Ҳар қадамда катта-кичик ошхона, сомсахона, кабобхона, паловхонага дуч келасиз. Кабоб қуралларида бурқсиб ётган тошкўмирнинг аччиқ тутунидан кўнглингиз ноxуш тортади. Бунинг устига санитария-гигиена талабларига, озодагарчиликка риоя этилмайди. Гўшт растаси тор жойга олиб бориб қўйилгани сабабли бу ерга қадам ранжида қилсангиз, бадбўй ҳиддан димоғингиз тарс ёрилай дейди, кўнглингиз айниши турган гап. Бу расталарда ҳам санитария нормаларига зид ҳолатларга кўзингиз тушади. Харидорлар юриши ва ўтиши учун мўлжалланган йўллар ва йўлкаларда савдо-сотиқ қилинаётгани сабабли ноқулай ҳолат вужудга келган. Бозорнинг бош биноси ишга туширилган дастлабки йиллардан бошлабоқ бу ерда муқим фаолият кўрсатиб келаётган дўконларнинг олди тўсиб, уларга кирувчи харидорларнинг йўли тўсиб қўйилган. Бунинг устига бош бинонинг олдига ва унга туташ тарзда қўшимча дўкончалар қуриб ташланаётгани умумий манзарага соя ташлашидан ташқари янги тадбиркорнинг фойдасини кўзлагани ҳолда иккинчи бир илгаридан фаолият кўрсатиб келаётган тадбиркорнинг манфаатига зиён етказмоқда. Масалан, «Азиз Наврўз» дўконининг олдига кейинги йилларда режасиз қаторма-қатор бир неча дўкон ва овқатхоналар қуриб ташланди. Ваҳоланки, барча тадбиркорларга бирдек муносабатда бўлиш керак.

«Эски Жўва» бозори бош биносининг юқори қисмидаги қанотсимон катта-катта соябонлар бир четдан олиб ташланиб, иккинчи қаватда шлакоблокдан гирайлана иморатлар қурилмоқда. Бу энди хавфли бир ҳолатдир. Чунки шу иморатларнинг пойдевори биринчи қаватдаги ойнаванд балконларнинг устига ўрнатилмоқда. Бу – келажак олдида масъулиятсизлик, ҳозирги ҳузурнинг ўйлашдан бошқа нарса эмас. Бепанд нарсанинг оқибати яхши бўлмайди.

Одатда катта бозорлар расталарга бўлинади. Ҳар бир растада алоҳида маҳсулот билан савдо қилинади. Бу сотувчи учун ҳам, харидор учун ҳам қулайдир. Харидор ўзи учун керакли нарсани сотиб олиш учун тегишли растага бориб қўя қолади, бутун бозорни кезиб, ортиқча вақт сарфлаб юрмайди. Бир хил маҳсулотнинг айни бир растада сотилиши нарх-навонинг мўътадил бўлишини таъминлайди. Агар бир маҳсулот катта бозорнинг турли жойларида сотилса, нарх-навонинг баланд-пастлигини келтириб чиқаради. Эски Жўва бозорида кунда шундай ҳол юз бермоқда. Бир хил маҳсулот бозорнинг турли бурчакларида сотилмоқда, нарх-наво ҳам ҳар хил.

Бозор айланиб юрар эканмиз, устимизга тепадан бир парча шўъла келиб тушди. Чўчиб юқорига қараган эдик, иккинчи қаватда ишлаётган электрпайвандчини кўрдик. У ўз юмуши билан овора, пастда ўтиб турган йўловчиларга зиён-заҳмат етаётганига бепарво. Чунки у бошлиқларнинг топшириғини бажарса бас. Одатда қурилиш-монтаж ишлари олиб борилаётган жой ўраб, тўсиб қўйиларди. Лекин «Эски Жўва» бозорида бундай оддий тартиб-қоидага риоя қилинмас экан.

– Айтган билан бўлмаяпти, – деди биз билан юз берган ҳолатга шоҳид бўлган шу ердаги дўкон мудирларидан бири Салоҳиддин Нажмиддинов, – бозор маъмуриятига ҳам, қурувчиларнинг бошлиқларига ҳам айтиб кўрдик. Қурилиш бўлаётган жойнинг атрофини тўсиб қўйиш керак. Гапимизни инобатга олишмади. Куни кеча тепадан бир бўлак цемент қотишмаси бир болали аёлнинг елкасига келиб тушди. Юқорида ишлаётган қурувчиларни қарғаб-қарғаб кетди. Ишқилиб, охири бахайр бўлсин. Каттароқ фалокат юз бермасин-да. Ана шундан кейин масъул шахсларнинг ақли кирармикин..

«Эски Жўва» бозори бош биносининг юқори қисмидаги қанотсимон катта-катта соябонлар нима учун, қайси режага кўра олиб ташланди-ю, иккинчи қаватда шлакоблокдан гирайлана иморатлар қайси режага биноан, кимларнинг ёки бўлмаса қайси ташкилотнинг маблағига қурилмоқда, қайси идоранинг рухсатига асосан амалга оширилмоқда, бу ҳам номаълум. Ахир, бу оғир иморатлар биринчи қаватдаги ойнаванд балконлар устига юк бўлиб тушади-ку? Бу – масъулиятсизлик.

Бозорнинг шимолий томонида ҳунармандлар дўконча ва устахоналари қаторасига жойлашган. Бу ердаги кўча Ботир Зокиров номига қўйилган. Шу кўчанинг Ҳожи Малик маҳалласи бошланишидан то Беруний кўчасигача бўлган қисми норасмий автотранспорт тўхташ жойига айланиб қолган. Кўчанинг икки тарафида йигирматача «назоратчи» ҳар бир машина эгасидан 150 сўмдан олади-ю, лекин патта бермайди... Энг аянчли ва ташвишланарли жойи шуки, сўйиб келтирилган гўштни тиббий кўрикдан ўтказиб, тегишли муҳр қўйиб, истеъмол учун рухсат бериладиган ертўла санитария-гигиена талабларига мутлақо жавоб бермайди. Қарангки, бир томонда канализациянинг «оғзи» – шу ердан ахлат ва чиқиндилар олиб кетилади, иккинчи томонда гўшт тиббий кўрикдан ўтказилади. Сассиқ ва қўланса ҳиддан кўнглингиз беҳузур бўлади. Гўшт тиббий кўрикдан ўтказилаётган жойга кўзи бир марта тушган харидор умуман бу бозордан гўшт сотиб олмаслиги турган гап.

Юқорида айтилганлардан кўринадики, Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани ҳокимлиги ҳам, бозорларга мутасадди тегишли ташкилотлар ҳам «Эски Жўва» бозорини ўз ҳолига ташлаб қўйган кўринади. Туман ва шаҳар меъморлари ҳам бу ердаги пала-партиш, режасиз ва рухсатсиз қурилишларга томошабин бўлиб қолишмоқда. Ўтказиладиган тафтишлар ҳам шунчаки, хўжакўрсинга бўлгани учун керакли натижани бермаяпти. Тафтиш таъсири нари борса, икки-уч соатга етиб боради, холос. Кейин эса яна эски тос, эски ҳаммом. Барча оғирлик эса оддий харидор елкасига тушмоқда. Бу бозорда биринчи қўлдан нарса сотиб олишингиз амримаҳол. Деярли барча нарсалар бир неча қўлдан ўтиб келган бўлади.

Ваҳоланки, «Эски Жўва» бозори ҳар жиҳатдан замонавий қиёфа касб этиб, Эски шаҳарнинг кўрки бўлиши, бошқа бозорларга ўрнак бўлиши керак. Бунинг учун, «Эски Жўва» бозоридаги ҳолатни тубдан тузатиш лозимга ўхшаб қолди. Акс ҳолда «Эски Жўва»дан файз-барака кетаверади.

Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ.

Турфа олам

КИМ МАРҲУМ?

Дунёда ҳар нарсага қизиқувчан инсонларни кўплаб учратиш мумкин. Лекин биз қуйида ҳикоя қилмоқчи бўлган қизиқувчанлик ҳаммасидан ўтиб тушади.

Бир умр қўшни бўлиб яшаган икки кампир ўзларининг қазо соатларидан кейинги ҳолатларини, видолашув онларини аввалдан ўз кўзлари билан кўришни хоҳлаб қолишди.

Марҳум билан видолашув маросими учун керак бўладиган барча анжомларни ҳозирлаб, шамларни ёққандан кейин улар суратчини чақиришди. Унинг келишидан олдинроқ кампирлардан биттаси тобутга ётиб олди. Ҳеч нарсадан хабари йўқ суратчи уни ҳар томондан суратга олиб бўлгач, хизмат ҳақи фалон сўм бўлади деди. Бу гапни эшитган тобутдаги «марҳума» «Ўғлим, нега бунча қиммат», деб юборгач, суратчи тил тортмай бандаликни бажо келтирди.

Хориж матбуоти хабарлари асосида тайёрланди.

УЗУК ТАҚИШ ФОЙДАЛИМИ Ё?..

Сиз узукни ҳар доим тақиб юрасизми? Ундай бўлса эҳтиёт бўлинг. Бармоғингиздаги ҳар бир бўғин ички аъзоларингиз фаолиятига таъсир этади.

Агар сиз кўрсаткич бармоғингизга мунтазам узук тақиб юрсангиз, остерохондроз ва радикулит, ўрта бармоғингиздаги узук эса қон босими ва атеросклероз касаллигини келтириб чиқаради.

Кичик бармоғингизга тақилган никоҳ узуги мастопатия, жинсий аъзолар ва эндокрин хасталигини чақирар экан.

Жимжилоғингизни безаган узук ўн икки бармоқли ичагингизни касал қилади. Шу сабабли бармоқларингизга дам беринг. Айниқса, тунда!

ДОНОЛАР ДЕЙДИ

Бошқаларни кўролмаслик, уларнинг бахтсиз бўлишларини тилаш «ҳасад» деб айтилади. Ҳасад касалига йўлиққан ичи қора кишилар доимо бўҳтон, ғийбат каби ёмон ишлардан ҳайиқмайдилар.

Ҳасадчи бўлма, бошқанинг роҳатда яшашини кўролмаслик ўрнига ўзинг ҳам бахтли бўлишга ғайрат қил, Сўфи Оллоёр айтади:

Ҳасад қилган киши дуну дағалдир,
Бу бир сўз халқ аро эски масалдир.

* * *

Чақимчимлик, иғвогарлик, икки юзламалик, гина сақлаш, адоват каби ёмон одатлардан қоч. Бебаҳо ёшлигингни мана шундай беҳуда, ярамас ишларга сарф қилма.

Бундай бузуқ одатларга ўргансанг, обрўйинг тўкилади, ўртоқларинг, дўстларинг сендан юз ўгиради, одамлар орасида ёмон отлиқ бўлиб қоласан. Шоир Мирзо Хўқандий айтади:

Эй, ўғил, беҳуда ишлардан уят,
Кексалик корин йигитликда тузат.

• ҚАҲ-ҚАҲА

Жиноятчини суд қилишаяпти. Судья ундан сўрайди:

– Айбланувчи, сиз бу одамни танияпсизми? Кеча унинг бошига ароқ билан урган эмишсиз?

– Ҳечам-да! Мен урган кишининг боши боғланмаган эди.

* * *

– Ижарага янги қўйилган одамларингиз қалай экан?

– Э, сўраманг, бемаза одамлар чиқиб қолди.

– Нега? Шовқин-сурон қилишяптими?

– Аксинча. Шу қадар паст овозда гаплашишади-ки, нима дейишаётганини эшитиб бўлмаяпти-да...

Янгисидан айтайми?..

Одоб – инсон кўрки

ҚАЧОН САЛОМ БЕРИЛМАЙДИ?

Ўн бир жойда салом бериш жоиз эмас, мабодо берилса, жавоби ҳам шарт эмас.

Ҳожатхонадан чиққан кишига; ғусл вожиб бўлган кишига; энди уйқудан турган кишига; ҳаммомдаги ювуқсиз кишига; оғзида таом чайнаётган кишига; хутба ўқиётган имомга; азон ёки такбир айтаётган муаззинга; намозда турган кишига; Қуръони Карим ўқиётган қорига; дуо қилаётган кишига; хаж учун эҳром боғлаб, «лаббакай» айтиб турган хожига.

Шунингдек, бидъатчи, беҳаё, золим ва мунофиқларга ҳам салом берилмайди, улар салом берсалар, жавоб қилинмайди.

Ўзга диндаги кишига: «Ассалому манитаттабаъл худа» (Ҳидоятга эргашганларга салом), деб салом берилади.

«Ассалому айлайкум», дейилмайди.

(«Мусулмонлар тақвим» китобидан).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 1 ноябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари
680 сўм 90 тийин.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари) Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ (бўлим мудири), Р. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.

Навбатчи – Илхом СИДДИҚОВ

Саҳифаловчи – Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г– 3036, ҳажми–2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А–2 Адади: 1391
Газета IBM компьютерида терилди.

Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти–20.00. Босишга топширилди

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.